

ÉPÍTÉSÜGYI SZEMLE

**A BELÜGYMINISZTERIUM TERÜLETRENDEZÉSI ÉS ÉPÍTÉSÜGYI
HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁG SZAKMAI FOLYÓIRATA**

6

2010

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Décsei Nóra</i> : Komplex akadálymentesítés az Építésügyi portálon	185
<i>Dr. Matolcsy Károly</i> : Az ÉMI Nonprofit Kft. a minőség, a kutatás és az innováció szolgálatában	188
Megalakult a PPP Szakmaközi Egyeztető Fórum	190
<i>Szabó Ágnes</i> : Fejlesztés az építőipari szakképzésben	191
A magyar uniós elnökség programja az Európai Parlament szakbizottságai előtt	192
<i>B. Nyékhelyi Mária</i> : Hollandia kormányzati főépítésze	193
Az Európai Duna Régió Stratégia és a magyar EU-elnökség.	195
Elindult az új Széchenyi-terv. Fellegi Tamás bemutatta a megújuló fejlesztéspolitikát.	200
Hatékonyabb devecseri kistérség	200
Ülésezett a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága	201
Magyar siker az EuroSkills 2010 Szakmunkás Európa Bajnokságon	202
Kormányrendelet a kulturális örökség védelméről	203
Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem, 2010	204
<i>Osskó Judit</i> : Unokáink is látni fogják	204
<i>Gáspár Anna</i> : Az Euroconstruct 70. jubileumi konferenciája	212
Az építésügy meghatározó személyiségei. Dr. techn. Peschka Alfréd okl. építészmérnök (1930–2010)	215
Az Építőipari Nívódíj pályázat eredménye, 2010	217
A XII. Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj pályázat eredménye	219

A címlapon a 2009. évi Pro Architectura díjas épületek képei láthatók (Fotók: Sáros László DLA)

Támogató: „Az építés fejlődéséért” Alapítvány

Felelős szerkesztő:

ZÁBRÁNSZKYNÉ PAP KLÁRA

E szám szerzői:

B. Nyékhelyi Mária vezető főtanácsos, BM Országos Főépítészeti Iroda; *Décsei Nóra* műszaki szakértő, VÁTI Nonprofit Kft. Dokumentációs Központ; *Gáspár Anna*, a Buildecon: Építési piacok Kelet-Európában ügyvezetője; *Dr. Matolcsy Károly* tudományos igazgató, ÉMI Nonprofit Kft. *Osskó Judit* építész, televíziós szerkesztő; *Szabó Ágnes* szakértő

Szerkesztőség címe: 1903 Budapest Pf. 314.

Telefon: + 36 20 326 9694; e-mail: papklara@t-email.hu

Honlap: <http://www.etkkft.hu>

Kiadja az Építésügyi Tájékoztatási Központ Kft. Megjelenik kéthavonta

Azonossági szám: 3/2011

Felelős kiadó: Mohr László ügyvezető igazgató. Kiadóvezető: Karácsony Tiborné

Kiadói szerkesztő: Ágoston Jánosné. Tipográfia: WOW Stúdió Kft.

Nyomdai munkák: DANÁR Kft.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1008 Budapest, Orczy tér 1.

Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlapelfizetes@posta.hu,

faxon: 303-3440. További információ: 06 80/444-444

Előfizethető, ill. egyes számok megvásárolhatók továbbá: ÉTK Kft. 1074 Budapest, Hársfa u. 21.

Levélcíme: 1400 Budapest, Pf. 83. Telefon: 342-7734, fax: 342-7337, e-mail: e.karacsony@etkkft.hu

2010. évi előfizetési díj: 2400,- Ft

Egy szám ára: 400,- Ft

INDEX: 25249

HU ISSN 0013-967 X

DÉCSEI NÓRA

Komplex akadálymentesítés az Építésügyi portálon

A menü létrejötte

A VÁTI Nonprofit Kft. 2000 óta lebonyolítója a felelős minisztérium által meghirdetett pályázatsorozatnak, valamint kezelője – többek között – az *ÚMFT ROP* humán-infrastruktúrafejlesztés prioritás konstrukcióiban az *akadálymentesítési pályázatoknak*. Az elmúlt évek során közreműködőként szintén jelen volt a *műszaki-tervezési segédletek* létrehozásában, *konferenciák* szervezésében, és sok *szakmai publikáció*, hasznos tartalom gyűlt össze. Áttekintve a hazai elektronikus sajtó kínálatát nem találtunk olyan honlapot, amely – elsősorban építésügyi szempontból – átfogóan tárgyalta volna az akadálymentesség témakörét.

Az évek során elvégzett *értékes munkák*, *szakmai anyagok* felkutatásával, összefoglalásával és *friss információk* gyűjtésével épp a „házon belül” üzemeltetett e-építést gazdagíthatjuk. A szerkesztőbizottság úgy döntött, a menü közhasznú információs anyagaival és struktúrájával beleillik az Építésügyi portál profiljába, így az alaptartalom 2010. szeptemberben felkerülhetett az éles felületre.

A menü létrehozásával az *információk hatékony átadásán* túl a *szemléletmód formálása* nagyon fontos. Egyrészt az akadálymentesítést kifejezetten a *komplexitás* tekintetében hangsúlyozzuk, hiszen bárki akadályoztatott helyzetbe kerülhet bármelyik életszakaszában. Másrészt az akadálymentesítésre nem egy kötelezően elvégzendő feladatként tekintünk, amellyel a létrehozott építmény éppen megfelel a jogszabályi előírásoknak, hanem annak a felismerése, hogy az *egyetemes tervezés elveinek alkalmazásával* megvalósított beruházások minden használó érdekében tekintettel vannak: az – akár csupán átmenetileg, vagy tartósan – akadályoztatott helyzetbe kerülő személy a megfelelő feltételek teljesülése esetén nem érzi kirekesztve magát a környezetéből. Tudatosítani kell, hogy az egyetemes tervezés eszméje egy ter-

vezési stratégia, preventív gondolkodásmód, melynek eredményeképpen – különleges tervezési megoldások nélkül – létrejövő alkotások a lehető legtöbb ember számára lehetővé teszik a legönállóbb használhatóságot.

Mit jelent a komplex akadálymentesítés?

Egyrészt *komplex* vagy teljes körű az *egyszerre megvalósuló fizikai* (épület körüli környezet, megközelítés, belső közlekedés, belső helyiségek) és *info-kommunikációs* (a kommunikációt segítő megoldások) *akadálymentesítés*, másrészt komplex, amennyiben a közszolgáltatás és az épített környezet használhatósága *valamennyi használói (fogyatékosági) csoport számára elérhető*.

Háttér az építészeti nívódíj pályázatról

„Az év akadálymentes épülete” építészeti nívódíj pályázatot *első alkalommal 2000-ben hirdette meg* az akkor felelős szervezet, a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium Építésügyi Hivatala. Az épített környezet akadálymentesítésének (1997. Étv., OTÉK) és az esélyegyenlőség tárgykörének

Budapesti Német Iskola, 2001 – fődíj
(Fotó: www.deutscheschule.hu)

Budapest Sportaréna, 2003 – fődíj
(Fotó: www.budapestarena.hu)

(1998.) újrászabályozását követően került sor első ízben akadálymentesítésre vonatkozó tervezési segédlet kidolgozására, valamint a nívódíj pályázat létrehozására, amelyet 2000-tól kezdődően az építésügyért aktuálisan felelős minisztérium évenként hirdetett meg. A pályázat eredeti célja, hogy feltárja, értékelje és közvégete az akadálymentesítés kiemelkedő és példaszerű építészeti-műszaki megoldásait, s ezáltal elősegítse a mozgásukban, tájékozódásukban korlátozott emberek helyzetének lényeges javítását.

2006-ban a pályázatsorozat az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Építésügyi és Építészeti Főosztálya hirdette meg, majd 2007-ben és 2008-ban szünetelt a pályázat. A Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Építésügyi és Építészeti Főosztálya 2009-ben újra útjára indította a jelentős elismerésekkel járó nívódíj pályázatot, melynek lebonyolítását mindvégig a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft. végezte. Az elbírálásnál mindig döntő szempont, hogy az adott pályamű egyaránt magas építészeti színvonalon és az akadálymentesség tekintetében is kiemelkedő műszaki megoldásokkal valósuljon meg.

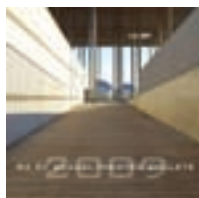
Veszprém, Életöröm Idősek Otthona, 2006 – fődíj
(Fotó: VÁTI Nonprofit Kft.)

A pályázat fontos „eszköz” a szakterület építészeti eredményeinek összegzésében. 2000 óta számos kimagaslóan színvonalas építészeti projekt részesült jelentős elismerésben. Kiemelkedő példákkal segíti az akadálymentesítés helyzetének előmozdítását, és fontos a bírálatban részt vevő szakmai szervezetek, szakemberek együttműködése, tapasztalatcseréje.

A 2000 óta 8. alkalommal meghirdetett kiírásra összesen beérkező 120 projekt funkciók szerint

Oktatási intézmények (óvodák, alap-, közép-, felsőfokú intézmények, kollégiumok, oktatási központok)	23 db
Polgármesteri hivatalok	23 db
Szociális intézmények (idősotthonok, szociális foglalkoztatók, gondozási központok)	17 db
Egészségügyi intézmények (kórházak, gyógyszertárak, orvosi rendelők, rehabilitációs központok, egészségházak, alap- és járóbeteg-szakellátás intézményei)	16 db
Kereskedelmi-szolgáltató intézmények (irodaházak, plázák, bevásárlóközpontok)	13 db
Kulturális intézmények (színházak, könyvtárak, művelődési házak, közösségi házak, levéltárak, múzeumok)	10 db
Idegenforgalmi létesítmények (hotelek, diákszállók, látványpincék, lakodalmos házak, vitorláskikötők, klubházak)	7 db
Sportlétesítmények	4 db
Egyéb (egyházi intézmények: 3, közlekedési létesítmények: 2, bérházak: 2)	7 db

A menü tartalma

Pályázatok

A menü tartalmi összeállítás a nívódíj pályázat anyagainak évenkénti feldolgozásával kezdődött, amelyben visszamenőleg megtekinthetők a díjazásban, elismerésben részesült munkák, ezek szöveges bemutatása, vetítései. A legutóbbi pályázat során kiadvány is készült, amely letölthető formátumban megtalálható a 2009-es pályázati összefoglalóban.

Az *ÚMFT ROP akadálymentesítési pályázatok* kimutatásait, eredménykommunikációit szintén szükséges elérhetővé tenni. A könnyebb eligazodás érdekében az elérhetőségeken kívül hasznos linkek, statisztikai adatok, fotódokumentációk, leírások kerültek ebbe az almenübe.

Szervezetek, szakértők

A komplex akadálymentesítés olyan speciális szakterület, amelyben a résztvevők széles körének eszmecsereje és tevékenysége jelenti a szakmában és a gyakorlati megvalósulásokban a továbblépést. Ezt igyekszik támogatni a *szervezetek, szakértők almenü*, amelyben az épített környezet akadálymentesítése, valamint a társadalmi esély-

egyenlőség biztosítása feladatában érintett kormányzati szereplőket, társadalmi, érdekképviseleti szervezeteket, a megvalósításban részt vevő szakembereket gyűjtjük össze. Szakmai konferenciák, egyeztetések alkalmával egy ilyen „címlista” igen hasznos lehet. Az üzleti szféra kínálatát nem tartottuk szükségesnek a portálon reklámozni.

Szakmai publikációk

A rendelkezésre álló letölthető vetítéseken, beszámolókon, előadásokon kívül listába rendezve találhatóak a témában megjelent magyar és külföldi publikációk, cikkek, kiadványok.

Példák

Az épített környezet akadálymentesítésének hazai, köztudottan sok problémával küzdő helyzetét figyelemmel kísérve látható, hogy szerencsére születnek olyan előremutató eredmények, példás építészeti alkotások is, amelyeket érdemesnek tartunk a *best practice példák* között bemutatni. Itt elsősorban azokat a kimagasló teljesítményeket szeretnénk szemléltetni, amelyek a megvalósításban követendő példát jelentenek akár műszaki színvonalukkal, akár egyedi megoldásaikkal. Ezeket az egyes akadálymentesítési szempontok szerint tematizáltuk (külső környezet és parkolás, megközelítés, belső közlekedés és térszervezés, belsőépítészet és berendezés, információs rendszerek és vezetősávok, valamint térképek, szolgáltatásszervezés, különleges példák – pl. műemlékek –, külföldi példák). Ez az almenü jelenleg feltöltés alatt áll.

A menün kívüli e-építés-tartalmak

Jogi háttér

A portál struktúrájából adódóan magától értetődő volt a *vonatkozó jogszabályok listájának* összeállítása, amely így természetesen a Komplex akadálymentesítés almenüjén kívülre, az *e-építés Dokumentumtárába*, tematikus listaként a Jogszabályokba került. A lista az akadálymentesítéssel, esélyegyenlőséggel kapcsolatos törvényeken, kormányrendeleteken, miniszteri rendeleteken, országgyűlési határozatokon, kormányhatározatokon kívül tartalmazza az egyéb vonatkozó irányelveket, utasításokat, közleményeket.

Segédletek

Szintén a *Dokumentumtárat gazdagítja* letölthető formátumban az akadálymentesítés *3 műszaki-tervezési segédlete*. A *Segédlet a komplex akadálymentesítés megvalósításához 2007* kiadványt a

Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával a Fogyatékosok Esélye Közalapítvány adta ki az Épített Környezetért Közalapítvány szerkesztésében. A *Tervezési Segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához, 2007* kiadványt az ÖTM Területfejlesztési és Építésügyi Szakállamtitkárság megbízásából az Épített Környezetért Közalapítvány szerkesztette, megjelentetését a VÁTI Nonprofit Kft. (korábban VÁTI Kht.) koordinálta.

Az OTÉK 2008-as módosítását követően került sor ezen kiadványok átdolgozására, melynek eredményeképpen megjelent a *Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés, 2009* kiadvány, szintén az SZMM megbízásából, a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány koordinálásával és kiadásában. A szerkesztési munkákat szintén az Épített Környezetért Közalapítvány végezte.

Fogalomtár

Létrehoztunk egy *akadálymentesítési fogalomtárat* is, amely jelenleg még a Komplex akadálymentesítésen belül található ugyan, de szintén a *Dokumentumtár* Fogalomtárába kerül át a szerkesztés befejeztével.

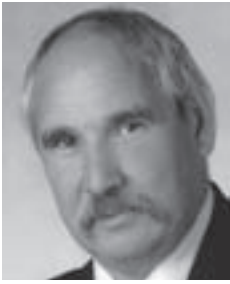
Hírek, cikkek

Az e-építés friss hírei között igyekszünk beszámolni akadálymentesítéssel kapcsolatos legújabb eseményekről, eredményekről, megvalósulásokról.

A későbbiekben a jelenlegi tartalmat további témákkal (pl. webfelületek akadálymentesítése, közterületi akadálymentesítés, lakóotthonok akadálymentesítése, külföldi példák, tapasztalatok) tervezük bővíteni.

A portálon található tartalommal kapcsolatban pozitív visszajelzéseként már érkezett megkeresés is – a menüt a szociális szakképzésen belül a felsőfokú szakosítót jelentő szociális gondozó, szervező OKJ-s képzésben a – fogyatékosügy témán belül megjelenő – komplex akadálymentesítés témakör oktatásához használják.

A bemutatott tartalom és felépítés alapvető célja az volt, hogy az érdeklődők könnyen, gyorsan tudjanak eligazodni a rendelkezésre álló dokumentumok, adatok, elérhetőségek között. Remélem, hogy az információk összegyűjtésével, rendszerezésével, szolgáltatásával, további bővítésével a felhasználók számára átfogó és naprakész információkat nyújt, segíti az akadálymentesítés hazai helyzetének feltérképezését, javítását. Annak érdekében, hogy a menü minél nagyobb segítséget tudjon nyújtani a téma iránt érdeklődőknek, a honlapon is jeleztük: örömmel fogadjuk a kapcsolódó információk beküldését.

DR. MATOLCSY KÁROLY

Az ÉMI Nonprofit Kft. a minőség, a kutatás és az innováció szolgálatában

Az ÉMI Nonprofit Kft.-nek (a továbbiakban ÉMI) alapvető feladata az építő- és építőanyag-ipar minősége fölötti független objektív szervezetként való „bábáskodás”. Az ÉMI a minőség-ellenőrző, tanúsító tevékenységre koncentrálnak. Európai és nemzeti jogszabályokkal rendelkező, notifikált jóváhagyó szervezet az ÉMI, aktivitása a műszaki engedélyek kiadásában és kezelésében az építőanyagok, szerkezetek és berendezések teljes körét lefedi. Az építőipar valamennyi szakágában van műszaki szervezete, laboratóriumi háttere. Az épületszerkezeti, tartószerkezeti, építésfizikai (ezen belül radiológiai, akusztikai, tűzállósági), a mechanikai, mélyépítési, a vegyészeti és az épületgépészeti laborok országosan elismert munkája eredményeképpen a kormányzati szervek bizalmának erősödésével az ÉMI-re bízták az építésfelügyeleti ellenőrzések körében a minőségbiztosítási és az építésügyben egyes oktatásszervezési feladatokat is.

Az ÉMI-nek a budapesti központ mellett az ország hat nagyvárosában vannak kirendeltségei, amelyek az adott térségben működő építőanyag-forgalmazók számára megkönnyíti az intézet elérhetőségét, valamint segíti az építési helyszíneken folyó munka minőségének ellenőrzését. A korszerű laboratóriumok kialakulásához és fenntartásához nagymértékben hozzájárult az a tény, hogy az elmúlt hét évben, évről évre a műszerbeszerzések összege 100–150 millió Ft közötti nagyságrendben mozgott.

A munkatársak szakértelme párosulva a kiváló műszerezettséggel olyan komplex szolgáltatások nyújtására ad lehetőséget amelyek a kutatás-fejlesztést és az innovációt érintik. Ezekben a munkákban az ÉMI az egyetemekkel is osztozik.

Az ÉMI részt vesz nagy országos programokban is, mint például a panelfelújítások kapcsán a pályázatkezelői tevékenység. 2007-ben a Magyar Lakás-innovációs Kht. megszüntetése után az ÉMI vette át a lakástámogatásokhoz kapcsolódó pályázatkezelési feladatokat (pályázatok nyilvántartása, döntés előkészítése, szerződések megkötése, támogatások folyósítása, helyszíni ellenőrzések végzése, új pályázati rendszerek fogadására való felkészülés).

A hazai tevékenységek folytatása mellett az ÉMI-nek kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszere is van. Az ÉMI tagja a legfontosabb nemzetközi szervezeteknek, mind az építési termék megfelelőségével foglalkozó intézményeknek (EOTA, UEAtc, WFTAO, ECI-ICE), mind a kutatás-fejlesztéssel foglalkozó nemzetközi szervezeteknek (ENBRI, ECTP, CIB, EGOLF).

Az ÉMI az ország szempontjából pénzügyi értelemben is igen jelentős európai keretprogramokban, egyedi mélységű kutatásokban vesz részt. Ezek döntő része az energetikai problémákhoz kapcsolódik, és olyan demonstrációs programok indítását célozza, amelyekbe Európa-szerte városok is bekapcsolódnak. Az évtizedes múltra visszatekintő nemzetközi kutatások a táblázat szerint alakultak

Az európai folyamatok részeként működteti az ÉMI a Magyar Építésügyi Technológiai Platformot is – számos más hazai szervezettel együttműködve –, amelynek célja az építőipar jövőképe, stratégiájának és megvalósítási tervének kidolgozása.

Az ÉMI-re a minisztériumok és szakmai szövetségek, kamarák mint bázisszervezetre számíthatnak jogszabály-előkészítő és más országos munkákban, tekintettel arra, hogy az ÉMI-nek átfogó képe van az építőipar teljességéről az építőanyaggyártástól a munkavédelemig, másrészt független státuszából adódóan pártatlanul tud állást foglalni a szakmai kérdésekben. Ebben segít az európai tekintés is, amiről az előzőekben szó volt.

A második Széchenyi-terv kapcsán százmilliárd forintos nagyságrendű beruházási programok indulnak el – a bérlakásépítésektől a panelrehabilitációig –, és ezekben a lebonyolítás biztonsága, a megvalósítás minősége, a közpénzek elköltésének monitorozása területén komoly feladatok juthatnak az ÉMI-nek.

Az ÉMI-nek nagy szerepe lehet abban is, hogy a Magyarországon működő építőanyag-gyártó cégeket helyzetbe hozza, és az importból származó termékek forgalmazását jogszerű keretek között tartja. Ugyanis reális a veszély, hogy a hazai kereslet növekedésének következtében bizonyos külföldi

országokból – jellemzően például Kínából – származó, gyenge minőségű dömpingáru árasztja el az országot. Természetesen nem állítjuk, hogy minden kínai termék minősége gyenge, de az óvatosság indokolt. Az építőipari termékek hosszú évtizedekre épülnek be a házakba, tehát egyáltalán nem mindegy, hogy ezek milyen minőségűek. Ennek kontrollálására – akár élettartam-analízisek elvégzésével – az ÉMI fel van készülve, megvan hozzá a vizsgálati infrastruktúrája. Az ÉMI európai testvérintézményeinek is vannak hasonló feladataik.

Az ÉMI tehát nincs beskatulyázva tanúsító szervezetként, egyéb nemzetgazdasági jelentőségű szerepet is vállal. Ezen kérdéskör kapcsán nem hatósági piacvédelemről, nem felügyeleti hatásköréről van szó, hanem arról, hogy az építés minőségével kapcsolatos elvárások érvényesítésében működik közre, és ez visszahat a piaci viszonyokra. Ez nemcsak az építőanyagok minőségét érintheti, hanem az építési munkák minőségét is.

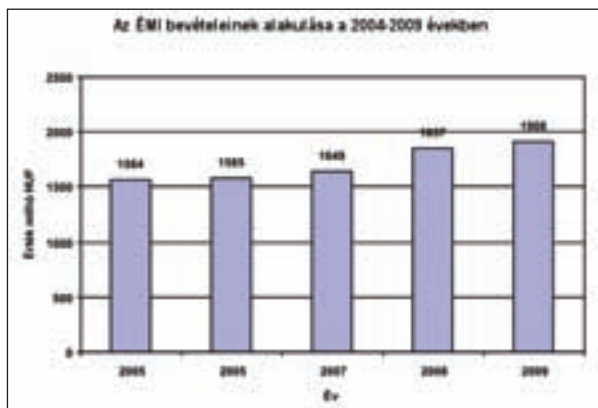
Mindazonáltal a közbeszerzések keretében, az az közpénzből megvalósuló beruházások esetében szükség lenne arra is, hogy egy külső szervezet, például az ÉMI garantálja a kivitelezés minőségét.

Van az ÉMI-nek egy olyan vállalkozásminősítő rendszere, ami kifejezetten kivitelező szervezetek minősítésére alkalmas. Jó lenne, ha a közbeszerzéseken az ilyen módon minősített szervezetek előnyben részesülnének.

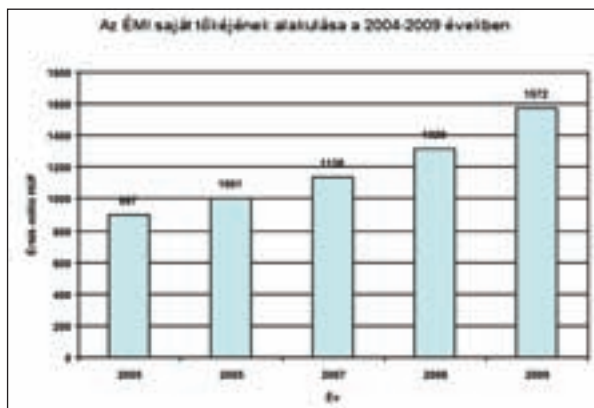
Az említett tevékenységeken túl az ÉMI szakképzési programokat is indít. A már korábban is futó két szakképzési program bekerült az Országos Képzési Jegyzékbe. Mindkét tanfolyam hiánypótló jellegű: az egyikem kéményépítő és -javító szakembereket, a másikon felvonóellenőröket képeznek. Azt mindenképpen hasznosnak gondoljuk, hogy a munkatársak naprakész szakmai felkészültségét a szakképzésben hasznosítják. Ezen a téren az ÉMI harminc-negyven évvel ezelőtt jóval aktívabb volt, mint ma. A szakképzési választék bővítése érdekében előkészítés alatt áll egy olyan tanfolyam, amely tűzbiztonsági épületszerkezetek kivitelezésével foglalkozik majd. Ezen a szakterületen nagy értékű szerkezetek, nyílászárók, bevonatok kerülnek elő, ahol súlyos anyagi következményekkel járhatnak a beépítési, technológiai hibák. Itt is megnyilvánul tehát az ÉMI alapvető küldetése: az építés minőségének védelme.

Az ÉMI részvételével folyó nemzetközi kutatások 2010-ig

	Név	Téma	Meghívó	Jelleg	Támogatás, ezer €	Szerep
1.	CRISP	Fenntarthatósági indikátorok	CSTB/FR; VTT/SF	Tematikus hálózat	20	Partner
2.	PeBBu	Teljesítményelvű építés	CIB	Tematikus hálózat	100	Munkacsoport-vezető
3.	E-CORE	Építőipari kutatási stratégiák	ENBRI	Tematikus hálózat	20	Partner
4.	FIRE-TECH	Műemlék épületek tűzvédelme	EGOLF	Tematikus hálózat	60	Partner
5.	FLAMERET	Lángellenálló építőanyagok	BME	K+F	80	Partner
6.	EGCN	Zöld városi stratégiák	Cenergia/DK	Tematikus hálózat	60	Partner
7.	DEMOHOUSE	ECOBUILDING szociális lakások	Saját+ ECN/NL	K+F	150	Munkacsoport-vezető
8.	EUR ACTIVE ROOFer	Aktív tetők és tetőfedők	Saját	Kollektív kutatás	230	Munkacsoport-vezető
9.	GREEN SOLAR CITIES	CONCERTO közösségek	Saját+ Cenergia/DK	Integrált kutatás	60	Partner
10.	GREEN CITY BUILDING	Zöld városok stratégiái	Cenergia/DK	K+F	20	Partner
11.	ENSLIC BUILDING	LCA az építészetben	IFZ/AT	IEE K+F	20	Munkacsoport-vezető
12.	KNOWLEDGE	Építőipari oktatás	ASM/PL	LEONARDO együttműködés	20	Partner
13.	TECH TRANSFER	Építőipari oktatás	ASM/PL	LEONARDO együttműködés	30	Partner
14.	LORE LCA	LCA alkalmazás az építés során	SINTEF/NO	K+F	100	Munkacsoport-vezető
15.	SECHURBA	Fenntartható műemléki városrészek	CRES/GR	IEE K+F	70	Munkacsoport-vezető
16.	ERACOBUILD	Kutatásfejlesztési projektek	CIB, ENBRI	ERANET	40	Partner
Összesen					1080	
	<i>PIME's (bírálattal)</i>	<i>CONCERTO közösségek: Szentendre, Sandnes, Vitoria</i>	<i>Saját</i>	<i>Integrált kutatás</i>	<i>1060</i>	<i>Alkordinátor</i>

1. ábra

2. ábra

A magas szintű szakmai munka egyik legfőbb garanciája az, hogy a 200 fős munkavállalói gárda közel 60%-a felsőfokú végzettségű szakember, kutató.

Az 1963-ban alapított ÉMI fennállása óta többféle szervezeti formában működött. 1995 végéig mint állami vállalat, majd mint 100 százalékos állami tulajdonú részvénytársaság. 2000 novemberétől az ÉMI közhasznú társaságként látta el feladatát, végül 2009 szeptemberétől – a törvényi előírásnak megfelelően – gazdasági társasággá alakulva kft. formában végzi tevékenységét.

Az intézet működésében, szervezeti struktúrájában bekövetkezett jelentős változások kedvező hatása a gazdálkodási adatokban is visszatükröződik. A bevételek a 12 évvel ezelőtti 500 millió forinttal szemben 2009-re meghaladták az 1,9 milliárd forintot, amint azt a 1. ábra is mutatja.

A bevételek folyamatos emelkedése, valamint a racionális költséggazdálkodás az intézet üzleti és adózott eredményét is nagymértékben megemelte, ezzel párhuzamosan a hatékonyság is látványosan javult. Az ÉMI saját tőkéjének alakulása a 2004–2009 közötti években a 2. ábra szerint alakult.

A nemzetközi méretű gazdasági válság talán legjobban sújtott ágazata, az építő- és építőanyagipar az elmúlt évtizedek legnehezebb időszakát éli. Nehéz ilyenkor a jövő feladatairól, lehetőségeiről derűlátóan szólni. Mégis az ÉMI vezetése és az ott dolgozó szakemberek hisznek abban, hogy az ágazatban meglévő innovációs készség és szándék átsegíti a fejlődőképes szervezeteket a jelen nehézségein, amiben az ÉMI alkotópartnere kíván lenni mindazoknak, akik elkötelezettek az építés-ügy, az építés ügye iránt.

Megalakult a PPP Szakmaközi Egyeztető Fórum

2011. január 13-án tartotta első, előkészítő ülését a PPP Szakmaközi Egyeztető Fórum Budapesten. A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Kiemelt Állami Szerződéseket és Támogatásokat Vizsgáló Államtitkársága által életre hívott egyeztető fórum legfontosabb feladata a már meglévő beruházások korszerű, hatékony működtetésének támogatása lesz. Amennyiben szükséges, a fórum keretei lehetőséget biztosítanak az adott konstrukció újragondolására, felülvizsgálatára is, éppen ezért kiemelt feladatként járul a tagokra a PPP projektek felülvizsgálatának és a szerződéses feltételek újratárgyalásának komplex rendszerben történő kezelésére.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a PPP Szakmaközi Egyeztető Fórumot – a PPP projektekben érintett szervezetek együttműködése és a kormány ágazati stratégiai elképzeléseinek megvalósítása érdekében – hármas céllal hívta életre. A szervezetnek biztosítani kell a PPP projektekben érintett szervezetek és szakértők közötti információáramlást; ezzel párhuzamosan lehetőséget kell biztosítani az érintetteknek álláspontjuk megismertetésére; illetve a fórum jogosult közös állásfoglalások és ajánlások kiadására, a kapcsolódó szakmai anyagok véleményezésére is.

A szükség szerint, eseti jelleggel ülésező egyeztető fórum nyolc tagból áll, elnöke Hegmanné Nemes Sára, kiemelt állami szerződéseket és támogatásokat vizsgáló államtitkár. A fórum a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Nemzetgazdasági Minisztérium delegáltjaiból áll, de az egyes PPP témák esetében a Belügyminisztérium és a Közigazgatási Minisztérium képviselője is jelen lesz. Az üléseken tanácskozási joggal, meghívás alapján részt vehetnek eseti jelleggel más érintett szervezetek, a KEHI és az ÁSZ képviselői, illetve a Szakmaközi Egyeztető Fórum tagjait delegáló minisztériumok által meghívott személyek is.

A fórum elnöke és tagjai ezen minőségükben végzett tevékenységükért külön díjazásban nem részesülnek.

(Forrás: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Kommunikációs Főosztály)

SZABÓ ÁGNES

Fejlesztés az építőipari szakképzésben

A szakmai szervezetek vizsgálatai, igényfelmérései az építőipari középfokú képzés jelentős átalakítását teszik szükségessé. Az 1980-as évekhez képest – amikor 10-12 ezer építőipari szakmunkást képeztek Magyarországon – az elmúlt években a létszám erősen lecsökkent, s a négyezer főt sem haladta meg.

Az európai uniós, az állami, az önkormányzati és a magánberuházások összességének megvalósításához, a korszerű, színvonalas kivitelezés minőségének biztosításához az ágazatban egységesnek tekinthető álláspont szerint szinte minden régióban 20-30 százalékkal növelni kell az építőipari szakmákban a beiskolázandó létszámot. Ezen igények kielégítésére alakult meg a Fővárosi Építőipari Térségi Integrált Szakképző Központ (TISZK). A Társadalmi Megújulás Operatív Program „A szak- és felnőttképzés struktúrájának átalakítása” konstrukció keretében a „TISZK-rendszer továbbfejlesztése” című pályázaton az Építőipari TISZK egyszeri vissza nem térítendő, európai uniós támogatást nyert el.

Budapesten, az Építőipari TISZK működéséhez az Ybl Miklós Szakképző Iskola ad helyet a 2008–2009-es tanévtől a Fővárosi Önkormányzat Közyűlésének határozata alapján. Az újonnan létrejött

Építőipari TISZK szakképző iskolájaként, annak központjaként folytatja munkáját a Schulek Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Szakközépiskolával és a Pogány Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Szakközépiskola és Gimnáziummal. A TISZK a három építőipari szakképző iskola szakképzési tevékenységének összehangolására jött létre azért, hogy koncentrálja a képzési tevékenységüket, az erőforrásokat; egységes irányítási rendszert alakítson ki, biztosítsa az átjárhatóságot. A 9–12. szakközépiskolai évfolyamokat adó alapozóiskolákból a tanulók a szakképző iskolai technikusképzésben folytathatják tovább tanulmányaikat.

Képzésbővülést jelentett, hogy az elmúlt években idekerült a magas-, a mélyépítő és az építőanyag-ipari technikusképzés, valamint a megszűnt Kvassay Jenő Szakközépiskola közlekedésépítő szakmacsoportjából a híd-, út-, vasútépítő és -fenntartó technikusképzés is. Ez az oktatás a je-

TISZK-épület

lentkező igény szerint nappali és levelező tagozaton is folyik.

A 2010–11. tanévben további felnőttképzésnek ad helyet az Ybl Szakképző iskola: ingatlanvagyon-értékelő és -közvetítő, valamint építési műszaki ellenőrképzést indít technikus végzettségű hallgatók számára.

Jelentős előrelépést jelent az építőipari szakképzésben, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásának elnyerésével 2010-ben megépült az Építőipari TISZK Tanműhely csarnok-épülete. A háromszintes, 3000 m² alapterületű épület pinceszintjén laboratóriumok teszik lehetővé a technikusképzésben résztvevőknek az építőanyagok vizsgálatát. A földszinten a szakmunkásképzés gyakorlati oktatásához ács-állványozó, bádogos, tetőfedő szakmákban két műhelycsarnokot alakítottak ki., A földszinten és az emeleten gyakorlati és informatikai termekben biztosíthatóak a korszerű szakmai alapozó- és technikusképzés feltételei.

A létesítmény megépítéséhez az Európai Unió, a magyar állam és Budapest Főváros Önkormányzata biztosított forrást.

A projekt megvalósulásával a Közép-magyarországi régióban egyedülálló képzési és vizsgaközpont jött létre, amely megfelel a (szakiskolai és szakközépiskolai) szakmai alapozóképzés, a fenti szakmákban a szakképzés és felnőttképzés, valamint a mesterképzés feltételeinek. Teljesíti továbbá az OKJ-s építőipari szakmák vizsgáztatási helyre vonatkozó követelményeit is.

A szakképzés terén elindult változásokat, illetve ennek elengedhetetlen szükségességét mutatja az is, hogy 2010. november 11-én a szakképzési feladatokról írt alá megállapodást Orbán Viktor miniszterelnök és Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) elnöke.

Orbán Viktor az aláírás előtt fontos gazdaságstratégiai megállapodásnak nevezte a dokumentumot, és hangsúlyozta, hogy az „segítséget nyújt a fiataloknak abban, hogy az iskolapadból ne a munkaügyi központba vagy a szociális ellátórendszerbe vezessen az útjuk, hanem egyenesen a munkahelyekre”. Kiemelte: a tudás és az oktatás nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi kérdés is; a kormánynak erkölcsi felelőssége van a tekintetben, hogy megtanítsa dolgozni a felnövőket.

2011. januártól a kamara feladata többek között a szakmai és vizsgakövetelmények kidolgozása, a vizsgaelnöki delegálás, a szintvizsgák szervezése és koordinálása, a szakmai versenyek szervezése, illetve közreműködés a pályaválasztásban és abban, hogy a hiányszakmák felé tereljék a diákokat.

A kamara célul tűzte ki a szakképzési rendszer átalakítását. Jelenleg a fizikai munkának nincs megfelelő társadalmi presztízse, ennek helyreállítása elengedhetetlen. Az elméleti képzés mellett fokozott hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati képzésre.

Az a cél, hogy mielőbb megtapasztalja a fiatal az alkotómunka örömét, mert akkor lehet sikeres.

(Forrás: MKIK.hu)

A magyar uniós elnökség programja az Európai Parlament szakkbizottságai előtt

Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter az Európai Parlament három szakkbizottsága előtt ismertette a magyar uniós elnökség programját 2011. január 26-án Brüsszelben. A tárcavezető a meghallgatásokon az energetikai, fejlesztéspolitikai és klímapolitikai prioritásokról számolt be. A szakterületi programokat az Európai Parlament bizottságai támogatták.

Fellegi Tamás a meghallgatásokon hangsúlyozta, hogy a magyar elnökség minden kezdeményezése és javaslata a gazdasági válság hatásain felülkerekedő, erős Európa megteremtését célozza. Nyomatékosan kifejezte Magyarország együttműködési készségét az európai intézményekkel, köztük az Európai Parlamenttel a program sikeres végrehajtása érdekében.

A miniszter délelőtt a klímapolitikai terveket mutatta be a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági (ENVI) Bizottságnak. A meghallgatáson a nemzetközi klímavédelmi tárgyalások eredményes folytatását jelölte meg hangsúlyos törekvésként. Az Európai Unió határozott fellépése hozzájárulhat a 2012 utáni globális klímarezsimről szóló megállapodás mielőbbi létrejöttéhez. Az európai gazdaság versenyképességének igénye indokolja, hogy az Unió saját klímavédelmi programja is sikeres legyen.

A tárcavezető délután az energetikai prioritásokat összegezte az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság (ITRE) előtt. E testület is tájékoztatást kapott a klímapolitikai elképzelésekről. Fellegi Tamás az energetikában az egységes és hatékony közös energiapolitika kialakítását, a megfizethető szolgáltatásokat garantáló energiabiztonság megteremtését jelölte meg kiemelt célként. A távlatos tervek egyeztetésére kiváló alkalmat kínál az Európai Tanács február 4-i tematikus ülése.

Fellegi Tamás a Regionális Fejlesztési Bizottságnak (REGI) a fejlesztéspolitikához, területfejlesztéshez kapcsolódó célkitűzéseket vázolta. A terület kulcskérdése, hogy sikerül-e előrelépést elérni a kohéziós politika jövőbeni irányairól szóló vitában. A kohéziós politika ésszerű, a hatékonyságot és eredményességet növelő korszerűsítése mellett a továbbiakban is jól szolgálhatja a lemaradó régiók felzárkóztatását.

Völner Pál államtitkár a közlekedési célkitűzésekről számolt be a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság (TRAN) meghallgatásán 2011. január 25-én, Nyitrai Zsolt államtitkár pedig az infokommunikációs célkitűzéseket részletezte az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság (ITRE) előtt 2011. január 26-án.

A szakkbizottságok mindegyike támogatta a magyar elnökség szakterületi programját és prioritásait.

(Forrás: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Kommunikációs Főosztály)

B. NYÉKHEGYI MÁRIA

Hollandia kormányzati főépítésze

Hollandia sűrűn lakott ország, ahol a lakóterületek fejlesztését alaposan meg kell fontolni. 16 millió ember él a mesterségesen kialakított országnak egy kis területén. A jóléti társadalom fenntartása a természet, a területek és a nyersanyagok figyelembevételét igényli. A környezetet élhető állapotban kell megőrizni mind a jelen, mind a jövő generáció számára. Hollandiában a területfelhasználás tervezése egy időben elhúzódó, sokrétű tervezést igényel. Minden generáció a történelmi rétegekre építkezik. A gyorsan változó környezetben a történelmi struktúrák, tárgyak és az új létesítmények szolgálnak támpontul. A térbeli megújítás folyamatában a változások természete és minősége megköveteli a kulturális szempontok visszatükröződését a területi tervezésben. Milyen jelentőséget vagy jellegzetességet kell a területi fejlesztési tervnek kifejeznie? Ez a kérdés nyilvánvalóan nem válaszolható meg általánosságban. Ennek értelmezésére a területi tervezésben a használat és az ehhez kapcsolódó kulturális jellegzetességek miatt egyedi vizsgálati és tervezési módszerre van szükség. A holland kormányzat fontosnak tartja, hogy a területi fejlesztési projektek gyakorlati megvalósításakor ezeket a kérdéseket mindig figyelembe vegyék.

A kormányzati főépítész

A kormányzati főépítési pozíció Hollandiában az építészeti minőség erősítését segíti elő nemcsak a központi kormányzat felelősségi körében, de azon túl is. Feladatainak megvalósításában a kormányzati főépítész egy független pozíciót tölt be. A kormányzati főépítész munkaköre a Kormányzati Építési Irodához (Rijksgebouwendienst) kapcsolódik a Lakásügyi, Területfejlesztési és Környezetvédelmi Minisztérium (VROM) szervezetén belül.

Szerepe

A kormányzati főépítész tanácsot ad a kormány építészeti politikájában és építési ügyeiben. A kormányzati főépítész tagja a Kormányzati Tanácsadó Testületnek (Board of the Government Advisors). Központi koordinációs szerepet lát el a holland kormányzati építészeti politika kidolgozásában és érvényre juttatásában. Ő a Kormányzati Építési Iroda főigazgatójának legfőbb tanácsadója, az építészeti minőség érdekében tett javaslataival és felügyeletével elősegíti a városok és a vidék rendezési terveivel való összhangot.

Kinevezése

Kinevezése a Kormányzati Építési Iroda főigazgatójának jelölése alapján történik meghatározott, ötéves időtartamra. A kinevezés és az elbocsátás is királyi rendelettel szabályozott. A pozíció természetéből adódóan a kormányzati főépítész rendszerint egy külső, hiteles, mértékadó szakértői körből kerül kiválasztásra, olyan lakai, aki képes átfogóan, társadal-

mi és építészeti perspektívában gondolkodni. A pozíció aktuális értelmezése változhat bizonyos idők fejlődési eredményei, illetve a kormányzati főépítész személyes részvétele alapján. A feladatok részmunkaidőben is elláthatók a saját építészirodai munka mellett. Bár a kormányzati főépítési pozíció jelentős mértékben függetlenségre alapozott, mindazonáltal köteles feladatait a lakásügyi, területfejlesztési és környezetvédelmi miniszter politikája által körülhatárolt kereteken belül végezni.

Munkaköre

A kormányzati főépítész szerepe az elmúlt években az országos jelentőségű tervek tárcaközi egyeztetésével megnövekedett, köszönhetően az 1990 óta egymást követő építési memorandumok megjelenésének, valamint saját kezdeményezéseinek. Nyilvánvalóvá vált, hogy a tervezés korai fázisában hozott időráfordítás a Kormányzati Építési Iroda felelősségében lévő projektek, valamint a tervezés és minőség ösztönzésében elért hatás az iroda hatáskörén kívül eső projektek tekintetében meghozzák gyümölcsüket. A központi kormányzat háttérbe húzó stílusa ellenére még mindig kimutatható az igény egy központi és független tanácsadóra/tanácsadó testületre.

Ez vezetett oda, hogy a kormányzati főépítész-szel való konzultációs igény nemcsak a Kormányzati Építési Iroda és a VROM-on belül jelentkezett erőteljesebben, de más kormányzati részlegeknél is. A konzultáció igénye növekszik a mintaprojektek esetében az önkormányzatokkal, a pénzügyi szervezetekkel és más civil testületekkel. Ennek eredmé-

nyeképp a kormányzati főépítész munkaköre széles körű tanácsadásra terjedt ki az építészet, a területi tervezés, az infrastruktúra, a vidékfejlesztés és a kulturális örökség területén.

A kormányzati főépítész és a Kormányzati Tanácsadó Testület

2004-ben vidékfejlesztési, infrastruktúra- és kulturális örökségi kormányzati tanácsadókat neveztek ki, ami egy magasabb színvonal elérésére való törekvést jelez. A három tanácsadó kinevezése egyenként a Mezőgazdasági, Természet és Élelmiszer Minőségügyi (LNV), az Oktatási, Kultúra és Tudomány (OCW), valamint a Közlekedési, Közmű és Vízgazdálkodási (VenW) minisztériumok testületeiből történik. Ők adnak tanácsot építészeti ügyekben saját minisztériumaiknak releváns politikai kérdésekben és a kormánynak tervezési és politikai kérdésekben.

A kormányzati főépítéssel való intenzívebb együttműködés és a kollegiális kapcsolat miatt a tanácsadók székhelye a kormányzati főépítési iroda. Együtt alkotják a Kormányzati Tanácsadó Testületet (Board of Governmental Advisors), amely általános tanácsadó bizottság a holland kormány számára, valamint külső és belső szakértőként működik közre nagyobb projekteknel.

A Kormányzati Tanácsadó Testületnek a területfejlesztési és kulturális akcióprogram keretén belül gyakorlatilag minden projektben tanácsadó szerepe van.

A kormányzati főépítész 200. évfordulója

2006-ban volt a kormányzati főépítési pozíció megalapításának 200. évfordulója. Az első kormányzati főépítész Jean Thomas Thibault volt, akit – mint „királyi főépítészt” – igen hamar megbízták a holland társadalom számára készülő építési projektek széles körű tanácsadó szerepével. Ettől az időtől kezdve a beosztással járó feladatok lényegében csak növekedtek. Thibault első fő munkái közt található a királyi palota kibővítése.

Bár Thibault eredeti kinevezése a királyi építkezésekre szólt, hamarosan országos építészeti szakte-

kintély lett. A következő száz év alatt a posztot rendszeres időközönként tekintélyes építészek töltötték be, akik valójában a terveket is maguk készítették.

1870 és 1920 között minden különböző kormányzati építészeti irodának megvolt a saját kormányzati építésze vagy mérnöke. 1922 és 1924 között e szervezetek közül a legtöbb beleolvadt a Kormányzati Építési Iroda új testületébe, élén a kormányzati főépítéssel.

A kormányzati főépítész jelenlegi funkcióját az 1950-es évek végén hozták létre: valójában ekkor szűnt meg a konkrét tervezési tevékenysége, és elsősorban tanácsadója lett a Kormányzati Építési Irodának, valamint a központi kormánynak általánosságban, speciális építési projektekben és hovatovább széles körű társadalmi egyeztetésekben, valamint párbeszédekben. Ezeknek a feladatoknak az értelmezése az évtizedek során igen eltérő lett. Vegter Quist, Dijkstra és Van Gool megfelelően látták el a kormányzati főépítész szerepét, azt saját szemléletmódjukkal gazdagítva, egyre nagyobb figyelmet szánva a képzőművészeteknek és a nemzeti műemlékeknek. Az elmúlt 15 év alatt Rijnboutt, Patijn, Coenen és Crouwel kormányzati főépítészek hangsúlyosabb megjelenítését adták a kormányzati főépítész szerepének a Kormányzati Építési Iroda hatáskörében és különösen a kormányzat általános tanácsadói tevékenységében, a városépítés, a műemlékek, az építészet, az infrastruktúra, az építészeti politika és a képzőművészetek terén.

2005 elején a kormányzati főépítési intézmény kibővült három kormányzati tanácsadóval, magában foglalva a vidékfejlesztést, a kulturális örökséget és az infrastruktúrát. Ez a Kormányzati Tanácsadó Testület a kutatás-tervezés, a tervezés területének iránymutatására és élénkítésére összpontosít, a megfelelő előrelépésekre, különösen a kormányzati hatáskörben, valamint a minőség biztosítására.

(Fordította: B. Nyékhelyi Mária. Forrás: The Chief Government Architect and the policy on architecture, the Netherlands – Atelier Rijksbouwmeester)

Hága egyik központi tere

A királyi palota, Amszterdam

Az Európai Duna Régió Stratégia és a magyar EU-elnökség

Hírt adtunk az Európai Duna Régió Stratégia¹ 2009. évi, illetve 2010. év eleji aktualitásairól. Majd tájékoztattuk² az olvasót Barsiné Pataky Etelka EU Duna-stratégiai kormánybiztos kinevezéséről, akinek feladata előkészíteni a magyar álláspontot a stratégiájával kapcsolatos EU-tárgyalásokhoz.

A Duna-térség lehetőségeinek kihasználása sok évszázados múltra vezethető vissza, mégis hosszú idő óta először az Európai Bizottság által újtárra indított Duna Makro Régió Stratégia (DMRS) nyújthat lehetőséget a Duna és a tágabb makrorégió egységes és átfogó fejlesztésére, a térség gazdasági és társadalmi kohéziójának megteremtésére, a határokon átívelő együttműködések összefogására.

Magyarország szerepe kiemelkedő ebben a folyamatban, egyrészt földrajzi helyzeténél fogva stratégiai helyet foglal el a térségben, másrészt 2011. január és június között első alkalommal tölti be az Európai Unió Tanácsának soros elnöki posztját, éppen abban az időszakban, amikor a Duna-stratégia végrehajtásának kérdése az Európai Unió legfontosabb feladatai között szerepel.

Barsiné Pataky Etelka kormánybiztos az alábbiakban fejtette ki véleményét az Európai Tükör³ hasábjain (kivonat az interjúból).

A Duna-stratégia tervezet 11 prioritási terület koordinációjáról, a részállamok egy-egy témával kapcsolatos felelősségéről, Magyarország szerepének soros elnökként a Duna-stratégia végrehatásának előmozdításáról az alábbi a véleménye.

„Először is fontosnak tartom a kérdést szélesebb kontextusba helyezni, hiszen a folyamat azal kezdődött, hogy az Európai Tanács 2009-ben hivatalosan felkérte az Európai Bizottságot, hogy 2010 végére készítse el az Európai Unió Duna Régió Stratégiájának kialakítására vonatkozó tervét. A bizottság nyílt konzultációt hirdetett meg, amelynek keretében felhívást intézett valamennyi érdekelt félhez. Felkérte a tagállamok, a régiók és a városok mellett a civil szervezeteket, kamarákat, valamint az egyetemeket is véleményeik, javaslaik és hozzászólásaik megtételére. A nyílt konzultációt a bizottság 2010 júniusában zárta le. Ezt követően a konzultációs folyamat során a bizottság kétszer hívta meg a részt vevő országokat: először július végén, amikor a tagországokkal egyenként külön-külön tárgyalt, másodjára pedig októberben, amikor egy közös konzultáció keretében történt egyeztetés a készülő akciótervről. Az ún. Duna-stratégiát és a hozzá kapcsolódó akciótervet várhatóan december 8-án fogjuk bemutatni.⁴

Ezzel párhuzamosan a magyar menetrend szerint a kormány 2010. június 7-én hagyta jóvá a har-

madik magyar hozzájárulást. (Az első két hozzájárulást az előző kormány készítette el, amelyben szintén találtunk értékes elemeket, amiket beépítettünk a jelenlegi anyagba.) Ebben a közel hétoldalas anyagban rögzítésre kerültek azok a legfontosabb törekvések, amelyek – összhangban az új magyar kormány programjával – a magyar nemzeti hozzájárulást jelentik a Duna-stratégiához. Ezzel egyidejűleg a kormány kérésére projekteket is javasoltunk, amelyeknek már a kidolgozása is megindult. Igaz, hogy Magyarország egy kicsit előreszaladt a projektek vonatkozásában, véleményem szerint nagyon izgalmas és értékes projekteket rögzítünk ebben a kormányanyagban. A magyar EU-elnökség alatt kevesebb időnk marad ezekre a feladatokra, hiszen az uniós elnöki kalapunkat feltéve az lesz a legfőbb feladatunk, hogy a Huszonhetekkel a konkrét egyeztetéseket le tudjuk folytatni.

A tizenegy prioritási terület kapcsán jelenleg annyi biztos, hogy prioritási területet csak uniós tagállam koordinálhat, tekintettel arra, hogy a Duna-stratégia esetében valójában egy uniós politikáról van szó, miközben lényeges szempontnak tartjuk, hogy más, nem uniós tagállamok, esetleg kormányközi vagy más szervezetek is bekapcsolódhassanak a folyamatba. A prioritási területeken belül Magyarország a vízminőség védelemben és

¹ Építésügyi Szemle 2010. 2. szám. Dr. Cs. Pavis Anna (akkori NFGM főosztályvezető): Magyar hozzájárulás az Európai Duna Régió Stratégiájához.

² Építésügyi Szemle 2010. 3-4. szám. Magyarország az EU soros elnöke, 2011.

³ Az Európai Tükör 2011. januári száma, Fejes Zsuzsanna szerkesztő interjúja.

⁴ December 8-án elfogadták.

a környezeti katasztrófák területén vállal szívesen koordinátori szerepet, ugyanakkor nem szeretnénk titkot csinálni abból, hogy a legtöbb jelentkezés erre a két területre történt.

A vízminőség-védelem széles kontextusban értelmezendő, ahol elsősorban a víz keretirányelv végrehajtására van szükség, amelynek letéteményese egy kormányközi szervezet, a Nemzetközi Duna Védelmi Bizottság (International Commission for the Protection of the Danube River – ICPDR), amellyel szívesen dolgozunk együtt e terület koordinálása során. A víz-keretirányelv végrehajtásán túlmenően azonban szükségesnek tartom figyelembe venni a víznek a többi politikával való kapcsolatát. Szükség lenne egy felelősségteljes vízkormányzásra ebben a régióban, hiszen a mezőgazdaságtól a szociális szektorig mindenütt szükség van a vízre.

A környezeti katasztrófák vonatkozásában Romániával miniszteri szinten született megállapodás a természeti katasztrófák területének koordinációjára, amelybe az árvíz, az aszály és az egyéb ipari katasztrófák is beletartoznak, és amelyeknek sajnos külön aktualitást ad a vörösiszap-katasztrófa.

Összefoglalóan ezt a két fő prioritási területet céloztuk meg. A prioritási területek további, ún. akciókra, programokra tagolódnak, amely programokon belül megfogalmazódtak azok a feladatok és célok, amelyeket el szeretnénk érni. Ezeknek a megvalósítása projektek keretében történik, amelyek vezetésére jelentkezni lehet különböző szervezeteknek – amelyek lehetnek kormányok, régiók, kamarák vagy bármilyen más civil szervezetek –, és képesnek kell lenniük arra, hogy egy komplex projektet makroregionális szinten menedzseljenek. Amikor a magyar kormány számára projektjavaslatokat tettünk le az asztalra, mi arra törekedtünk, hogy valamennyi értékes javaslat, amely a kamarák, az egyetemek, a civil szervezetek részéről beérkezett, integrálva legyen a projektekbe.”

Arra a kérdésre, hogy milyen eredménnyel lenne elégedett az elnökséget követően, az alábbi választ adta.

„Feltétlenül sikernek tekintem, ha meg tudunk állapodni a Duna-stratégia konkrét végrehajtásáról huszonhetes körben, mert eddig csak tizennégyes körben tárgyaltunk, amelyben csak nyolc szereplő volt EU-tagállam. Vagyis az EU tizenkilenc tagállama még nem ismeri mélyebben a Duna-stratégiát. Persze vannak optimista nézetek, például a finnek szerint az ilyen típusú makroregionális stratégia lehet a jövő útja, de mégis úgy látom, hogy a többi tagállam érdeklődéssel és jó értelemben vett féltékenységgel figyeli, hogy mi történik ebben a térségben.

A másik kihívás, ami egyben a siker záloga lehet, hogy a nem EU-tagállamokat – informálisan ugyan, de mégis – folyamatosan bevonjuk a tárgyalásokba, és az ő érdekeik – ha közvetve is a magyar elnökségen keresztül – is megjelennek a megállapodásokban. Ha ezt meg tudjuk oldani, és a harmadik országok is elégedettek, akkor jó lehetőségünk van arra, hogy hosszabb távú együttműködést alakítsunk ki velük.

A siker harmadik eleme, hogy valóban előre tudunk-e jutni a megvalósítás tekintetében. Nagyon szeretném, ha Lengyelországnak – mint következő elnökségnek – úgy tudnánk átadni a makroregionális Duna-stratégiát, hogy szinte azonnal, kvázi repülőstarttal tudjon indulni.

Magyar szempontból viszont akkor lesz igazán eredményes a Duna-stratégia, ha azt közel tudjuk vinni az emberekhez. Amennyiben a 2013-ig tartó időszakban be tudunk azonosítani olyan projekteket – mi ezeket zászlóshajó-projekteknek nevezük –, amelyek viszonylag hamar és sikeresen úgy tudnak megvalósulni, hogy azt az emberek is hozzájuk közel álló, kézzelfogható dolognak tekintik, megértik és megérik azt, hogy a Duna Makro Régió Stratégia ténylegesen az ő érdekeiket szolgálja.

Az EUDRS 4 pillére és 11 prioritási területe

A) A Duna régió összekapcsolása

- 1) A mobilitás és az intermodalitás fejlesztése
 - a. Közúti, vasúti és légi kapcsolatok
 - b. Vízi utak
- 2) A fenntartható energia ösztönzése
- 3) A kultúra, a turizmus és az emberek közötti kapcsolat támogatása

B) Környezetvédelem a Duna régióban

- 4) A vízminőség helyreállítása és védelme
- 5) A környezeti kockázatok kezelése
- 6) A biodiverzitás megőrzése, a tájvédelem, a levegő- és a talajminőség védelme

C) Gyarapodás/jólét a Duna régióban

- 7) Tudásalapú társadalom fejlesztése kutatás, oktatás és információs technológia által
- 8) Vállalkozások versenyképességének támogatása
- 9) Befektetés, humántőke és szakképzés

D) A Duna régió erősítése

- 10) Az intézményi kapacitás és a teljesítmény növelése
- 11) Együttműködés a biztonság és a szervezett bűnözés területén

Leginkább akkor lennének elégedett, ha minél nagyobb számban lennének olyan jól képzett, nyelveket beszélő, a jogalkotásban és az uniós forrásokban magukat jól kiismerő szervezetek vagy csoportok, amelyek képesek lennének arra, hogy a Duna makroregionális stratégia megvalósítását sikerre vigyék.”

Az Európai Duna Régió Stratégia kommunikációjára igen nagy hangsúlyt fektet Magyarország ebben a félévben. Sok rendezvényen, konzultáción vesz részt a kormánybiztos és munkatársai. A mindenkit leginkább foglalkoztató kérdésekre, témákra az alábbi a véleményük, az álláspontjuk.

1. Kinek jó ez a stratégia? Miért jó? Mi minden tud megvalósulni ezáltal?

A makrorégiók s a rájuk vonatkozó stratégiák létrehozásával az Unió értéket teremt, valamint az együttműködés új, hatékonyabb formái előtt nyit perspektívát elősegítve a jó szomszédi kapcsolatok ápolását. Nem cél új határok létrehozása. Pán-európai szempontból a makrorégióknak szimbolikus jelentősége van: a) az országok közötti egymásra utaltság egyre nő, így az együttműködés nemcsak lehetőség, hanem kényszer; b) a globális kihívások (pl. árvíz, aszály, energiaellátás) szükségessé teszik az együttműködést; c) a DMRS (konkrétan) a jó szomszédságot hirdeti Közép-Európában, és hozzájárulhat a még gyümölcsözőbb kapcsolatok kialakításához az Unió és Kelet-Európa között.

Az elnökség két sarokpont mentén kívánja ösztönözni a makroregionális együttműködést: olyan stratégia elfogadása a célunk, ami együttesen szolgálja a makrorégió életképességét és gyarapodását.

Az élhető Duna mente programjai a Duna mint zöld folyosó köré épülnek, megőrizve és gazdagítva a térség komplex ökológiai értékeit, amelyek Közép-Európa különlegesen értékes élőhelyei közé tartoznak.

A fejlődő és gazdagodó Duna régió programjai erősítik a kohéziót a térségben, illetve hozzájárulnak az Unión belüli regionális fejlettségbeli különbségek csökkentéséhez, a régiók lehetőségeinek hatékonyabb kihasználásához, segítik a kitörést a gazdasági válságból.

A stratégia fontos törekvése, hogy közelebb hozza az Európai Uniót a polgárokhoz. Lényeges tehát, hogy a jövőbeni akciók és projektek között legyenek zászlóshajó-projektek, amelyek azonnali és látható előnyöket jelentenek a makrorégió polgárai számára, makroregionális hatásúak, valamint technikailag és pénzügyileg megvalósíthatóak.

Magyarország két prioritási területet jelölt meg,

amelyekben koordinátori feladatot vállal. „A vízminőség védelme és megőrzése” (közös Szlovákiával) és „A természeti katasztrófák kezelése” (közös Romániával). Magyarország vezető szerepet tud betölteni a víz és kapcsolatos területeken, amelyet az elnökség felerősít, és amely a magyar elnökség eredményét viszont erősíti.

Kiragadott konkrét példák a magyar kezdeményezések, projektek közül

- A magyar „Szeged+” folyamat projektjavaslat a régió kis- és középvállalkozások gazdasági integrációját segíti elő az egységes európai piacon. Ez a kezdeményezés továbbá az európai integráció előmozdítását célozza a szomszédos nyugat-balkáni térségben.
- Ehhez kapcsolódik a duális szakképzés fejlesztése, szakképzési rendszerek összehangolása, valamint szakképzési klaszter létrehozása, amely a munkaerőhiány enyhítését célozza. A Duna régió országaiban a szakképzés tartalmi összehangolása révén a munkaerőpiac igényeinek megfelelő szaktudással rendelkező szakemberek képzése a cél.
- A délkelet-európai vasúti hálózat komplex, intermodális fejlesztéséhez előzetes megvalósíthatósági tanulmány elkészítése: a balkáni országok Duna régióhoz való szorosabb kapcsolódása olyan vasúti, illetve ráhordó hálózat kialakításával történne, aminek fő tengelyeit a Drezda/Prága–Bécs–Budapest–Belgrád–Athén/Szófia/Isztambul és az azt keresztező Trieszt–Constanta nagy sebességű vasútvonalak alkotják. A hálózatos szemlélet fontos a nagy sebességű vasútvonalak által közvetlenül nem érintett országok bevonása szempontjából.

- Geotermikus energia hasznosítása: a projekt célja, hogy a Duna-medence országainak eddig nem használt, nagy mennyiségű energiakincsét feltárja, és annak kitermelésével a városok, települések szociális és gazdasági környezetét ellátva az ott élő emberek életét fenntartható, pozitív módon befolyásolja.
- Energiahatékonyság, fenntartható, környezetbarát építkezés, valamint kistérségek/falvak/városok/önkormányzatok „innovatív technológián alapuló – energiahatékonysági” zöld együttműködése: a projekt célja, hogy a Duna menti országokban olyan példaértékű zöld települések jöjjenek létre, amelyek mintaként szolgálnak a Duna menti országok lakosai számára. A kommunikációhoz és tapasztalatcseréhez a polgármesterek szövetsége s a testvérvárosok szövetsége megfelelő ismeretterjesztő platform lehet.
- Az aszály és szárazság kezelése a Duna vízgyűjtőterületén: a projekt fő célja a Duna vízgyűjtő országai és elsősorban a Közép- és Alsó-Duna-völgy országai aszály- és szárazságkezelési akcióterveinek összehangolása, különös tekintettel a határokon túlnyúló hatásokra és szempontokra. Magyarország számára kulcsfontosságú a probléma megoldása (sokkal nagyobbak a károk, mint a károk megelőzéséhez szükséges ráfordítások nagysága lenne).
- Szorgalmazzuk a Duna menti rektori konferencia egyetemközi együttműködéseit a doktori tanulmányok, oktatói és hallgatói mobilitás, valamint a klímaváltozás és a világörökségek témáiban. Kiemelt figyelmet kell fordítani a háromciklusú képzésben a doktori képzés előtt álló kihívásokra, a kutatás fontosságára és külföldi vendégprofesszorok alkalmazására a doktori képzés keretében.

2. Milyen előnyökkel jár a stratégia a nem Duna menti tagországok számára? Miért jó ez nekik, mi a stratégia létjogosultsága számukra?

A DMRS célja összehangolt fejlesztéspolitikák, programok koordinált megvalósítása. Hasonlóan kiemelt általános célkitűzések a regionális fejlettségbeli különbségek további csökkentése az Unión belül, a régió lehetőségeinek jobb kihasználása, s gazdasági növekedés, prosperitás elérése a térségben. A DMRS sikerességének kulcsa: a) koordinált megközelítésben; b) minden politikai szint megfelelő elkötelezettségében; c) nemzeti, regionális (pl. Balti-stratégia), uniós törekvésekkel (pl. EU2020) való összhangban rejlik.

A megfogalmazása során a bizottság, valamint a részt vevő tagállamok alapvető kritériumként törekedtek arra, hogy a stratégia összhangban legyen az EU 2020 Stratégia célkitűzéseivel. Mindez biztosítja, hogy az Unió és benne a tagállamok általános fejlesztési stratégiáját maximálisan tiszteletben tartó és azokat erősítő célok fogalmazódtak meg az Európai Duna Régió Stratégiában. A térség energiabiztonságának növelése, a közlekedési infrastruktúra jobb kiépítése, a beindítandó vállalkozásfejlesztési programok, a régió biztonságát növelő projektek mind az európai belső piac elmélyítését szolgálják, ami a régió kívüli országok érdeke.

3. Miért jó, hogy hat EU-n kívüli ország is benne van?

A DMRS az EU 27-ek stratégiája. A stratégia a Nyugat-Balkán európai integrációjának a felvezetését jelentheti.

A DMRS kapcsán megerősödött Duna menti együttműködés egyik legfontosabb lehetősége és egyben kihívása is az integráció elősegítése a stratégiában részt vevő nem uniós országokkal. Ennek megfelelően az elnökség kiemelt célja.

Az Unió általános érdeke a stabilitás megőrzése a határos szomszédos országokkal. A Nyugat-Balkán európai integrációjának erősítése, az EU Keleti Partnerség politikája általánosan elfogadott közösségi kezdeményezések, amelyek kihatással vannak az egész Unió politikai és gazdasági stabilitására. (Pl. az energiaellátás biztonságának fenntartása a fontos energiakereskedelmi partnerekkel – Ukrajna; a demokratizációs folyamatok stabilizálása a volt Jugoszlávia területén.)

4. Milyen álláspontot képvisel Magyarország a HAJÓZÁS terén?

A hajózás kérdésköre teljes körűen értelmezendő a DMRS keretein belül. A hajózás fejlesztése kap-

csán tekintettel kell lenni annak valamennyi gazdasági vonatkozására, a szűk értelemben vett szállítási szektoron túlmenően. A hajózás fő vonatkozásai e tekintetben felölelik az infrastruktúra-fejlesztést, a piacképzést, az új munkahelyek létrehozását különös tekintettel a közép-európai hajóépítő klaszter kiépítésére és a szakképzésre. A dunai szállítás nem fog az elkövetkezendő években jelentősen növekedni, tekintettel a hajózáshoz 2011 végére, 2012-re elkészülő megvalósíthatósági dokumentumra és a finanszírozás hiányára. Ugyanakkor a logisztika, a tranzitgazdaság párhuzamosan fejlesztendő. Ez utóbbiak összhangban vannak a magyar, új Széchenyi-terv előzetes célkitűzéseivel.

Magyarország a hajózhatóság fejlesztésével kapcsolatosan csak az ökológiai megoldást tartja elfogadhatónak. Ez azt jelenti, hogy a legkisebb beavatkozás elvét tükröző mederalakítási beavatkozásokat fogadja el, amelyek összhangban vannak valamennyi érvényes uniós környezeti irányelvvel, különös tekintettel a víz-keretirányelv előírásaira, valamint a kijelölt Natura 2000 minősítésű védett területekre.

Valamennyi esetleges hajózóút-fejlesztési beavatkozáshoz a mellékágrendszer, valamint a folyó természeti környezetének átfogó rehabilitációja kell párosuljon.

Magyarország a Duna hazai szakaszának hajózhatóságára vonatkozó környezeti hatástanulmány elkészítését 2011. novemberi határidővel vállalta. Felelős hazai politikai döntéshozatal ezt követően, ennek megállapításaira alapozva történhet meg a jövőben.

5. Mennyibe kerül ez a stratégia? Tudjuk, hogy nem lesz rá külön EU-s forrás – akkor honnan lesz rá pénzük az egyes országoknak?

Az uniós költségvetés nem biztosít külön költségvetési sort a DMRS részére. A stratégia a rendelkezésre álló források jobb és koordinált felhasználását célozza. A finanszírozás kapcsán fontos szempont, hogy a DMRS országait fokozottan érintette a gazdasági válság. A régió országainak kiemelt érdeke ezért a 2013-ig terjedő uniós programozási időszakban, hogy a makroregionális stratégia a gazdasági növekedést segítse elő a projektek és

programok révén, összhangban a gazdasági fellendülést célzó EU 2020 és nemzeti programokkal (pl. Széchenyi-terv).

A 2007–2013-as uniós programozási időszak európai uniós forrásai (pl. a kohéziós alap, a strukturális alapok és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési alap) minden eddiginél nagyobb volumenű fejlesztéseket tesznek lehetővé. A már ismert kötelezettségvállalások számos esetben a DMRS megvalósítását is szolgáló programokra, beruházási projektekre vonatkoznak, így ezek megvalósítása kulcsfontosságú.

Mindezek alapján 2013-ig a jelenlegi uniós jogi, intézményi, pénzügyi keretek között van mozgáster, ahol különösen fontos a DMRS-t szolgáló ismert kötelezettségvállalások hatékony végrehajtása és a még rendelkezésre álló források DMRS-t is szolgáló felhasználása.

Az elérhető szabad uniós és hazai források szűkössége tekintetében felértékelődik a banki források bevonása. Különösen igaz ez olyan potenciális projektek esetében, ahol a partnereink nem uniós tagállamok. Kiemelt fontosságú a nemzetközi pénzügyi és szakmai befektetők szerepe (EIB, EBRD stb.).

Szerkesztette: Zábránszkyiné Pap Klára, a KÜM - EU Duna Régió Stratégia Titkárság dokumentumai alapján.

(Források: Európai Tükör, 2011. januári szám. Interjú Barsiné Pataky Etelka kormánybiztossal a Duna Régió Stratégia és a magyar EU-elnökség aktuális kérdéseiről – Fejes Zsuzsanna szerkesztő. Az EU stratégiai kormánybiztos hivatalának anyagai)

A jogszabályi változások megtekinthetők az Építésügyi portálon: www.e-epites.hu

Elindult az új Széchenyi-terv Fellegi Tamás bemutatta a megújuló fejlesztéspolitikát

Orbán Viktor miniszterelnök, Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter és Matolcsy György nemzetgazdasági miniszter bemutatta az új Széchenyi -tervet 2011. január 14-én Budapesten. A Budapest Marriott Hotelban megtartott ünnepélyes indulásnál jelen volt számos politikus, közéleti személyiség, és valamennyi vállalkozó és civil partner, akik hasznos javaslataikkal hozzájárultak az terv kidolgozásához.

Fellegi Tamás kijelentette, hogy a kormány megújította a fejlesztéspolitikai rendszer minden egyes elemét azért, hogy az a lehető legnagyobb mértékben segítse a pályázni szándékozó vállalkozások életben maradását és gyarapodását. A miniszter hangsúlyozta, hogy a kormány úgy határozta meg a fejlesztési célokat, hogy az egyes ágazati fejlesztések képesek legyenek egymás hatásait erősíteni, és úgy valósuljanak meg, hogy csökkenjenek az országban meglévő területi különbségek.

A fejlesztési tárca vezetője rámutatott: a kormány szakított a korábbi gyakorlattal, amely alaptalan és egyéni érdekeket szolgáló ötleteket kiemelten megvalósítandó projekteként kezelt, amivel pénzt, időt és energiát vontak el a valóban nélkülözhetetlen, jól átgondolt és sok esetben saját erőből előkészített és megtervezett közérdekű fejlesztésektől. A megújult fejlesztéspolitika a korábbinál hatékonyabban működő intézményrendszer, jóval egyszerűbb támogatási folyamatot és szabályozást jelent. A korábbi 24 jogszabály helyett egy kormányrendelet összegzi a szabályozást. A kormány számos ésszerűsítéssel egyszerű-

sította a pályázást azért, hogy a források minél gyorsabban, minél hatékonyabban jussanak el a vállalkozásokhoz – jelentette ki Fellegi Tamás. Példaként említette – többek között – az elektronikus pályáztatást, az egyszerűbb nyilatkozattételt, a rövidebb adatlapokat, valamint a gyorsabb eljárásokat és kifizetéseket.

Fellegi Tamás bejelentette: a kormány 93 új pályázatot indít 1100 milliárd forint értékben, amelyek támogatására a kibővített pénzügyi eszközöket hozott létre. Ezek révén minden forráshiánnyal küzdő vállalkozás pénzhez juthat. A miniszter a nemzeti programok ismertetése kapcsán kiemelte, hogy az új Széchenyi-tervnek az egyéni kezdeményezések támogatásán túl gondolnia kell közös nemzeti céljaink megvalósítására is. Ezek megfogalmazásakor – fejtette ki a miniszter – a kormány figyelemmel lesz a régiók közötti egyensúly és egyenletes fejlődés feltételeinek biztosítására. Fellegi többek között felsorolta az országos útépitési programokat, a mellékúthálózat- és kerékpárút-fejlesztést, több új híd építését, valamint a GSM-R technológián alapuló korszerű közlekedésbiztonsági és szervezési kommunikációs rendszer bevezetését. Megemlítette továbbá az Ős-Dráva programot, a Tisza-tói fejlesztéseket, a budai vár felújításának megkezdését, a Talentis programot, a szegedi ELI szuperlézer programot, a Puskás Ferenc Stadion és a debreceni Nagyerdei Stadion felújítását. A miniszter kitért az integrált egészségügyi fejlesztést magában foglaló Korányi projektekre, valamint a közigazgatási hivatalkok részeként létrejövő ügyfélszolgálati hálózatra is.

A pályázatok megismerhetőek az új Széchenyi-terv megújult, hivatalos weboldalán, a www.ujszecsenyiterv.gov.hu honlapon. Előadásának zárásaként a miniszter felhívta a figyelmet arra, hogy minden információ elérhető a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, valamint a Magyar Gazdaságfejlesztési Központ honlapján, illetve a regionális fejlesztési ügynökségek ügyfélszolgálatán.

Hatékonyabb devecseri kistérség

Az Országgyűlés a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. évi törvény módosításával 2011. január 1-jei hatállyal létrehozta az ajkai kistérséghez tartozó 27 településből az önálló devecseri kistérséget. Az új kistérség hatékonyabban, költségtakarékosabban tudja majd ellátni feladatait. A törvénymódosítást előterjesztők elsősorban Devecser utóbbi évtizedben végbement fejlődésével indokolták a jelenlegi ajkai kistérség kettéválasztását, ami a „vörösiszap-katasztrófában összekovácsolódott települések” közös gazdasági, társadalmi fejlődését is segítené.

Az új határozatnak megfelelően a kedvezményezett térségekre és településekre vonatkozó kormányrendeletek előkészítésének határideje 2011. március 30. Ez lehetővé teszi, hogy a Széchenyi-terv 2011. januári meghirdetését követően ez a térségtípus is minél előbb beépülhessen a támogatások közé.

(Forrás és további információ: www.kormany.hu)

(Forrás: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Kommunikációs Főosztály)

Ülésezett a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága

A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága, mint világörökségi ügyekben a kulturális örökségért felelős miniszter tanácsadó testülete, 2011. január 11-én rendkívüli ülést tartott a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal székházában, hogy állást foglaljon az UNESCO Világörökség Központjához – Budapest és Tokaj helyszínről – benyújtandó megőrzési állapotjelentésről. Az aktuális kérdésekről dr. Réthelyi Miklós, a nemzeti erőforrás minisztere és dr. Tamási Judit, a KÖH elnöke tartott sajtótájékoztatót.

A **tokaji helyszínről** a korábban Szerencsre tervezett szalmatüzelésű erőmű (49,9 MW) miatt kialakult helyzet okán kell beszámolni. Ebben segítségre van az a jelentés, amelyet a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal útján a Magyar Köztársaság által meghívott UNESCO-ICOMOS misszió adott, s amelynek hivatalos szövege hamarosan a nyilvánosság számára is hozzáférhető lesz. A helyszínről szóló jelentésekben nemcsak azokra a konkrét kérdésekre, határozati pontokra kell reagálni, amelyeket 2009-es ülésén a Világörökség Bizottság megfogalmazott, hanem a helyszín egészére, kiemelkedő egyetemes értékeinek megőrzési állapotára, vagy az azt fenyegető esetleges veszélyekre is ki kell kitérni. A tokaj-hegyaljai helyszín esetében ilyen további fenyegetettséget jelenthet a hagyományos, a fenntartható mértéket és formákat meghaladó bányászati tevékenység, így ezzel a kérdéssel is foglalkozni kell.

A **budapesti helyszín** esetében a jelentéstételeli kötelezettség elsősorban az úgynevezett régi pesti zsidónegyedben, azaz Belső-Erzsébetvárosban, a világörökségi helyszín védőzónájában folytatott fejlesztéssel kapcsolatos (bontási-építési) veszélyekre, illetve azok mielőbbi elhárítására vonatkozik. A káros folyamatok gyakorlatilag ugyan leálltak, de ezt a kedvező változást elsősorban a kibontakozó gazdasági válság eredményezte. Az így nyert időt fel kell használni arra, hogy az UNESCO határozatában is sürgetett, a rehabilitációs, értékmegőrző szemléletű fejlesztések megvalósításához szükséges támogatási mechanizmusok, kedvezményrendszer – az Európai Unióhoz és a világ számos országához hasonlóan – mielőbb Magyarországon is megvalósuljon.

Dr. Tamási Judit és dr. Réthelyi Miklós a sajtótájékoztatón
(Fotó: Hack Róbert)

A budapesti világörökségi helyszín általános megőrzési állapotáról is szóló jelentésben – eleget téve a Világörökség Egyezmény alkalmazását szabályozó Végrehajtási Irányelvek 172. paragrafusában* foglalt kötelezettségnek is – be kell számolni minden olyan, még csak terv formájában létező projektről, változtatási szándékról és tervről is, amely „hatással lehet a helyszín kiemelkedő egyetemes értékére”.

Ezek között kiemelten szerepel a Budapest-Belváros Bécsi utcában, a világörökségi terület védőzónájában tervezett nagyszabású ingatlanfejlesztés terve, amellyel kapcsolatosan – civil információk alapján – már levélben is kért felvilágosítást az UNESCO Világörökség Központjának igazgatója. Az érdemi választ az állapotjelentésben lehet a leginkább megfelelő formában megadni.

A tervezett fejlesztés által érintett háztömbök műemléki jelentőségű terület kategóriában és világörökségként műemléki védelem alatt állnak. A

* 172. A Világörökség Bizottság felkéri az Egyezményhez csatlakozott Részes Államokat, hogy a titkárságon keresztül tájékoztassák a bizottságot minden olyan, az Egyezmény védelme alatt álló területen előirányzott, jelentősebb restaurálás/helyreállítás vagy új építés megkezdésének vagy engedélyezésének szándékáról, amely hatással lehet a helyszín kiemelkedő, egyetemes értékére. A bejelentést a lehető legkorábbi időpontban (például: a konkrét projektekre vonatkozó alapvető előkészítő dokumentumok elkészítése előtt) és még azelőtt kell megtenni, mielőtt bármilyen nehezen visszafordítható döntés születne, annak érdekében, hogy a bizottság közreműködhesse a világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékének maradéktalan megóvását megerősítő, megfelelő megoldások kidolgozásában.

területi védelemnek ez a formája azt célozza, hogy a jellegzetes, történelmileg kialakult városszerkezet és városi öszkép, amely építészeti együttesként fejezi ki az azt létrehozó közösség építészeti kultúráját, megőrizhesse tér- és utcaképeit.

A viszonylag rövid idő alatt, a XIX–XX. század fordulóján, szűk negyven év során historizáló-szecessziós stílusban kiépült jellegzetes budapesti városkép európai viszonylatban egyedülálló értéket képvisel. Egyedülálló a nagy kiterjedés, a magas építészeti átlagminőség, a stílusalkalmazásban megmutatkozó ötletgazdagság és az ennek ellenére egységesként ható „budapesti stílus”. Jellemzője ennek az egyedülálló együttesnek az is, hogy be tudta fogadni és szervesen integrálta a modern korszak minőségi építészeti, tekintetbe vette és nem szakított drasztikusan a történelmileg nőtt városszerkezettel. Ennek megőrzését célozza

a területi védelem, és ezért téves az a vélekedés, hogy az egyedileg nem védett épület értéktelen és elbontható. A kulturális kormányzat és az általa irányított örökségvédelmi hatóság, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal különös hangsúlyt fektet arra, hogy minden eszközzel előmozdítsa a műemléki védelem alatt álló értékek megőrzését anyagi valójukban és átörökítésüket a jövő nemzedékek számára. Az értékek megőrizhetőségének egyik feltétele természetesen történeti városaink és épületeink rendszeres megújulása és a bennük jelen lévő egészséges élet. Ezért az értékőrzés és a fejlesztés nem ellentétes, hanem egymást feltételező fogalmak. Célt azonban csak akkor ér el ez a törekvés, ha nem a meglévő értékek kárára, hanem azokhoz hozzáátéve érvényesül.

(Forrás: www.koh.hu)

Magyar siker az EuroSkills 2010 Szakmunkás Európa Bajnokságon

December 9–12. között Európa 27 országának több mint 400 fiatalja mérte össze szaktudását a lisszaboni Szakmunkás Európa Bajnokságon. Magyarország 15 szakmában, köztük az építőipari szakmacsoportban nevezett be versenyzőket. Az EuroSkills a már több mint ötvenéves hagyományokra visszatekintő WorldSkills világversennyel ellentétben egyúttal csapatverseny is, ahol a szakmacsoportot alkotó szakmák versenyzőinek egyé-

ni teljesítménye mellett a csapat közös teljesítménye is értékelésre kerül. A bajnokságon az egyes szakmákban megrendezett nemzeti versenyek huszonöt évesnél fiatalabb győztesei vehettek részt.

Az építőipari szakmacsoport tagjai: *Rezes Sándor* kőműves, *Bolvári István* ács, *Száráz Ádám* hidegburkoló, *Oross Antal* bádogos és *Hoffer Dávid* művezető, akik az ÉVOSZ által áprilisban a Construma Kiállítás keretében megrendezett válogatóverseny győzteseként szereztek jogot az EuroSkills versenyen való részvételre. A versenyzők szakmai felkészítéshez az ÉVOSZ augusztusban Pécsen egyhetes edzőtábor szervezett, amelyhez a Jaf Holz Ungarn Kft., a Mapei Kft., a Baranya Téglakft., valamint *Piltman Miklós* ács vállalkozó biztosított anyagokat és szerszámokat.

A lisszaboni EuroSkill versenyen a magyar építőipari szakmacsoport versenyzői kiemelkedő eredményt értek el. *Bolvári István* ács és *Hoffer Dávid* művezető ezüstérmet nyert, a magyar építőipari csapat pedig a csapatversenyben harmadik helyezést szerzett. A csapat többi tagja is a középmezőnyben végzett, *Rezes Sándor* kőműves ötödik, *Száráz Ádám* burkoló és *Oross Antal* bádogos pedig hatodik helyezést ért el.

A versenyzők felkészítésében és a nemzetközi zsűri munkájában *dr. Hantos Zoltán*, NyME – ács;

A bronzérmes építőiparos csapat: *Hoffer Dávid* művezető, *Rezes Sándor* kőműves, *Száráz Ádám* burkoló, *Bolvári István* ács, *Oross Antal* bádogos

dr. Vidovszky István, BME – kőműves; Fábrián Zoltán. MAPEI Kft. – burkoló; Pém Attila, BME – művezető és Schreiner Péter, Bádogcenter Kft. – bádogos szakértő vett részt.

A most második alkalommal megrendezett EuroSkills Szakmunkás Európa Bajnokság a szakmai kiválóságok bemutatása mellett egyúttal a szakmai ismereteknek az európai gazdasági növekedésben játszott fontos szerepét is hangsúlyozni kívánta.

Az EuroSkills verseny legfontosabb célkitűzései:

- a szakmai verseny megrendezésével segítse az Európai Uniót, illetve a tagországokat a szakképzés szakmai követelményszintjének emelésében és Uniószerter támogatása a szakmai kiválóság elismerését;
- erősítse a szaktudásnak és a szakképzésnek az Európai Unió gazdasága és társadalma szempontjából játszott fontos szerepének tudatosítását;
- az európai szakmunkásversenyek egész sorát fejlessze ki az EU-tagállamok számára;
- biztosítsa, hogy az EuroSkills szakmai verseny tükrözze vissza a tagállamok, illetve az Európai Unió egészének sokféle és változó szakmai követelményeit;
- ösztönözze a tagországokat arra, hogy mind nagyobb számban vegyenek részt az EuroSkills versenyen, és ezáltal bővítsék és fejlesszék a tagországokban szervezett szakmai versenyek körét és a struktúráját.

A versennyel párhuzamosan szervezett nemzetközi konferenciák és szemináriumok a szakképzésért felelős politikusok, szaktanárok és gyakorlati oktatók, valamint a nyilvánosság számára is lehetőséget nyújtanak arra, hogy áttekinthessék és

A résztvevők

megvitassák az európai szakmai képzés és oktatás legfontosabb kérdéseit és kihívásait. A neves előadók javaslatokat fogalmaztak meg az európai szakképzés színvonalnövelésének lehetőségeiről.

A díjátadó záróünnepségen a szervezők bejelentették, hogy az EuroSkills versenyt a továbbiakban hasonló tartalommal és formában, de WorldSkills Europe néven rendezik meg. A következő verseny házigazdája 2012 októberében Belgium lesz. A szakmunkás fiatalok jövő év szeptemberében a Londonban megrendezésre kerülő WordSkills Szakmunkás Világversenyen mérhetik össze tudásukat.

A versenyről bővebb információt az ÉVOSZ Titkárságán Pete Zoltán ad (tel.: 30-96-14-326), illetve további hírek a www.evosz.hu, valamint a www.euroskills2010.pt és a www.skillshungary.hu honlapokon olvashatók.

(A képek forrása: ÉVOSZ)

Kormányrendelet a kulturális örökség védelméről

2011. január 1-jétől a fővárosi és megyei kormányhivatalok kulturális örökségvédelmi szakigazgatási szerveiként jöttek létre a kulturális örökségvédelmi irodák a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalról, a kulturális örökségvédelmi szakigazgatási szervekről és eljárásaikra vonatkozó általános szabályokról szóló 324/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján. A kulturális örökségvédelmi irodák kilenc kormányhivatalban működnek a korábbi illetékességi lehatárolástól eltérő illetékességi területen.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal korábbi területi irodáinak jogutódai a fővárosi és megyei kormányhivatal kulturális örökségvédelmi szakigazgatási szerveként működő kulturális örökségvédelmi irodák, amelyek a továbbiakban ellátják az örökségvédelem területén az elsőfokú hatósági feladatokat.

A szakigazgatási szervek közötti szakmai koordinációt a Kulturális Örökségvédelmi Szakigazgatási Kollégium segíti elő. A Kollégium tagjai a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke és a szakigazgatási szervek vezetői.

A szakigazgatási szervek felett a szakmai irányítás jogosítványait a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke látja el.

(Forrás és további információ: www.koh.hu)

Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem, 2010

– a közélet és a tájékoztatás szerepe a nevelésben –

„A 2010. évi XLIII. Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem témája a NEVELÉS ÉS OKTATÁS A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSBEN, szakértelem – párbeszéd – együttműködés volt. A nyári egyetem egyik 2009. évi ajánlása szerint csak akkor beszélhetünk minőségi városfejlesztésről, ha az egyrészt a hely szelleméhez igazodik, másrészt a helyi közösség akaratából fakad. Ennek egyik feltétele az, hogy a helyi társadalom vállaljon felelősséget a környezeti értékek felismerésében és fenntartásában, másrészt a fejlesztési folyamatban résztvevők legyenek képesek az együttműködésre. Ezért is választotta a 2010. évi nyári egyetem a nevelés és az együttműködés szerepének témáját. Nemcsak a felsőfokú szakirányú képzés és továbbképzés problémáiról, hanem a helyi lakosság és a döntéshozók tájékoztatásáról is szó volt. A környezeti értékek felismerésére való nevelésnek már az óvodákban el kell kezdődnie, és a tanulási folyamatnak végig kell kísérnie egész életünket. (...)

A KÖZÉLET ÉS A TÁJÉKOZTATÁS SZEREPE A NEVELÉSBEN című szakmai blokk alapfilozófiája volt: a lakosság tájékoztatása és a nyilvánosság bevonása a döntési folyamatokba a demokrácia egyik

alapfeltétele. A tájékoztatás potenciálisan a közízlés alakításának eszköze is, amiben az országos és a helyi televízió, a rádió és a sajtó mellett fontos szerep juthat a kiállításoknak, a rendezvényeknek, a kiadványoknak és a szakkönyveknek is. Az oktatás mellett különösen a helyi média, valamint a helyi városvédő egyesületek tartoznak felelősséggel az egészséges lokálpatriotizmus, valamint az értékvédelmi szemlélet megerősítésében. Támogatni kell a helyi hagyományőrző civil szervezeteket, rendezvényeket és ünnepeket, amelyek elősegíthetik a közéletet, a lakosok összetartozását és kötődését lakóhelyükhöz. Tanulmányozni kell más országok gyakorlatát is a tájékoztatásban és a nevelésben.

Az alábbi kérdésekre keresték az előadók, a résztvevők a választ: Hogyan lehet elősegíteni a helyi társadalom aktivitását a környezeti értékek védelmében? Nem kellene-e Rádayhoz vagy Osskóhoz hasonló személy(eke)t keresni a környezetkultúra képviselőit a televízióban? Van-e rovata a településügynek a tv-műsorokban és az újságokban?”¹

Osskó Judit színes előadása és az utána kialakult élénk párbeszéd igazolta, a szervezők jól döntöttek, igazi telitalálat volt őt felkérni.

OSSKÓ JUDIT

Unokáink is látni fogják²

Az én leckém ma az volna, hogy a tájékoztatás szerepéről, a nyilvánosság fontosságáról és a döntési folyamatokba való bevonásáról szóljak. Teszem ezt annál is szívesebben, mert harmincnégy évet eltöltve a Magyar Televízióban meggyőződés-

sel vallom, hogy a rendszeres jelenlétnek, az ismeretterjesztésnek, a médiában közzétett vitáknak komoly hatása van a véleményformálás, a közízlés alakításában.

Nem csupán az információ közzététele fontos,

¹ Részlet a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem 2010. évi programjának gondolataiból.

² Elhangzott a XLIII. Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetemen, 2010. augusztus 4-én, Szombathelyen.

de nagyon hiszek a nyilvánosság visszatartó erejében. Abban, hogy azok a befektetők, építészek, hatósági emberek, akiket kínos kérdéssel feleletre késztet az újságíró, a riporter, később nem szívesen szembesülnek a jó színben feltűnni akaró nyilatkozataikkal, megnyugtató megoldást ígérő feleleteikkel, s így igyekeznek ahhoz tartani magukat.

De mi is a dolga, felelőssége a közvéleményt építészeti kérdésekben tájékoztató médiamunkásoknak?

Nemrég a kezembe került egy 1983-as JEL KÉP c. folyóirat, a Tömegkommunikációs Kutatóközpont lapja, amely felkért egy cikk megírására az akkor tizedik évfolyamába lépő *Unokáink is látni fogják* sorozatról. Furcsa érzés az embernek szembesülni 27 évvel ezelőtti önmagával, de a már akkor matuzsáleminek számító műsor szándékáról, céljáról igazán később sem tudtam volna – sőt ma sem tudnék – mást mondani, mint amit akkor írtam:

„Meggyőződésem, hogy nálunk az építészetnek még mindig nincs jelentőségéhez mért rangja, súlya, lebecsüljük az építészet környezetformáló – s így emberformáló – erejét. Vétót mondani, segíteni és tájékoztatni, felelősséget ébreszteni, az építészet tekintélyét helyreállítani, s mindannyiunk érdekében társadalmi problémaként kezelni. Ez volt, s ma is ez a célja az *Unokáink is látni fogják* sorozatnak.”

S hogy teljesítettem-e az egykor vállalt és meg lehetőségen összetett feladatot, erről beszélek az előadásom első részében, és ezt egy építészeti időutazásnak is szánom. A második felében olyan építészeti anomáliákról szólok, amelyek nyilvánosságért kiáltanak, és ha még aktív televíziós volnék, biztosan ezekről csinálnék műsorokat.

A Magyar Televízió 1974. május 3-án sugározta az *Unokáink is látni fogják* című építészeti sorozat első műsorát, és 2007. június 24-én az utolsót. Nincs még egy művészeti ág vagy szakma, amelynek majd három és fél évtizeden át ilyen rendszeresen jelentkező fóruma lett volna a képernyőn. Erről a hosszú életű és nemzetközi viszonyításban is egyedülálló ismeretterjesztő sorozatról – érintve néhány egyedi építészeti témájú műsort is – szeretnék most beszélni.

De előtte arról, hogyan is lettem televíziós építész.

A Török Pál utcai Képzőművészeti Gimnázium elvégzése után, 1968-ban felvételiztem a Műegyetem Építésztechnológiai Karára. Romantikus elképzelésekkel indultam, arra vágytam, hogy talán majd egyszer műemléki környezetbe tervezhetek új házakat. Nekem a Műegyetem a gimnázium légköre után csalódást okozott. Nem voltak már ott az igazán nagy formátumú professzorok. Nem igazán emlékszem olyan meghatározó egyéniségekre,

akik a szűken vett tárgyakon túl számomra szemléletet, vonzó és meggyőző építészeti hitvallást közvetítettek volna.

A sors különös kegyének tartom, hogy évekkel később a hajdan kiebrudalt professzorok közül jó párat bemutatthattam, róluk portréfilmet készíthettem.

Harmad- vagy negyedéves voltam, amikor feltettem magamnak a kérdést: miért nincs a televízióban építészeti műsor? Miért nem foglalkozik senki ezzel az életünk egészét meghatározó művészettel, mesterséggel?

Nos, így kezdődött, és az ötlet szerencsés csillogzat alatt született, mert 1973 őszén, a diploma megszerzése után, elszegődtem a Magyar Televízióba, és 34 éven át építészeti témájú műsorok százait készíthettem el.

Abban az időben építészetről, pláne építőművészetéről – ez a '70-es évek közepe, a házgyári termelés nagy korszaka – nem beszélt senki. A tervezőirodák névtelenségében dolgozó építészek a nagyközönség előtt ismeretlenek voltak. Hittel és nagy buzgalommal kezdtem el a műsorszerkesztői munkát, és azonnal lelkes segítőtársakra találtam. Az építészek többsége örömmel fogadta, hogy van valaki, aki nyilvános fórumot teremt e hosszú ideje méltatlanul a perifériára szorított művészeti ágnak.

1973. november 1-jén léptem át a Magyar Tele-

vízió kapuját, és ma is hihetetlennek tűnik: fél évvel később elkészült az *Unokáink is látni fogják* sorozat első adása.

A műsor rendszeresen jelentkező fóruma kívánt lenni kortárs építészetünknek és az alkotó építészeknek, s miközben a témák természetesen adásról adásra változtak, a sorozat címében és szellemében mindvégig hű maradt az eredeti szándékához.

A sorozat kéthavonta jelentkező műsorként indult, és a későbbi évtizedek során is többé-kevésbé ebben a ritmusban folytatódott.

Eleinte tematikus összeállítások készültek az akkoriban közérdeklődésre számot tartó építészeti, városépítészeti kérdésekről. Az első adás – erről később majd még szólok – az akkor újnak számító belvárosi középületeket mutatta be, a következő a lakótelepek tömeges építéséről, azután a budai hegyvidék beépítéséről, majd az akkoriban országos divattá váló sátor tetős magyar faluról, a Balaton körül épülő hétvégi házakról, az új vidéki városközpontokról: Veszprémről, Szekszárdról, Salgótarjánról, a buldózeres debreceni városfejlesztésről, majd a más utakon járó Kecskemétről szólt.

Műemléki témákkal is foglalkozott egy-egy adás. Az ICOMOS nemzetközi konferenciáját 1977-ben Magyarországon rendezték a falusi együttesek megőrzéséről. Egy másik adásban az egyházi műemlékek siralmas helyzetéről szóltunk.

Ezek az első műsorok – szám szerint 16 – 1978-ban még könyv alakban is megjelentek a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadónál. Akkoriban néhány televíziós vezetőnek arra is volt figyelme, hogy ezek az építészeti viták ne szálljanak el az éter hullámain, hanem maradjanak meg kordokumentumként.

Ha egyébként a műsor történetéről kérdeznék, szívesen idézem Gerle János építészt, aki az *Unokáink is látni fogják* sorozat harmincadik évfordulója kapcsán írta a következő sorokat:

„1973–74-re visszagondolnom valóságos történelmi időutazás; jelenlegi világunkból és a kilencvenes években felnőtt nemzedékek számára felfoghatatlan és megérthetetlen, hogy milyen körülmények között, milyen kérdésekkel küszködve dolgoztak az építészek. Úgy érzem, énhozzám sincs közelebb ez az időszak valóban történelmi távlatokba tűnt koroknál, aki pedig átélője, részese voltam. Ezért Osskó Judit filmjei nem egyszerűen harminc évet, hanem mintha több emberöltőt fognának át, lenyomatát a többször is a történelem természetes ritmusát felrúgó század egyik felgyorsult szakaszának.

Ezek a műsorok egyrészt az építészetről alkotott képzeteket tisztítják és gazdagítják, s egyúttal szorgalmasan írják a szakma saját történetét is. E történet legjelentősebb vonulatát az építészetet megha-

tározó alkotók vallomásaai képezik. Osskó Judit megszólaltatta mindazokat, akik tevékenységükkel erőteljesen hatottak a magyarországi környezet alakítására, s akiknek gondolatait több esetben csak ezek a filmek őrzik az utókor számára.”

Kezdetől fogva fontosnak tartottam, hogy a világban zajló építészeti folyamatokról, nemzetközi eseményekről tudósíthassam a szakmai és a laikus közönséget. A '70-es, '80-as években sokaknak ezek a műsorok nyitottak ablakot a világ építészetére. 1975-ben már forgattunk az UIA, az Építészek Nemzetközi Szövetsége madridi kongresszusán, majd a háromévente megrendezett többin. Így tudósíthattunk Mexikóból, Varsóból, Kairóból, Brightonból, Montrealból, Chicagóból és Barcelonából. Mi voltunk az egyetlen forgatócsoport, amely rendszeresen járt ezekre a konferenciákra, és több külföldi építész irigykedve jegyezte meg: náluk nincsenek a mienkhez hasonló építészeti programok a televízióban. Pierre Vago, a Párizsban élő magyar származású építész, aki a nemzetközi szövetség megalapítója volt egykor, rengeteg ismert és híres építésszel ismertetett meg ezeken a nemzetközi összejöveteleken. Pár éve véletlenül tudtam meg, hogy Angliából egy készülő filmhez keresték a varsói kongresszuson megszólaltatott Charles Jencks interjúmat. Ő volt akkor a világhódító posztmodern irányzat egyik szellemi atyja, akit még a csilláron ülve is hallgatott és ünnepelt öreg és fiatal, és aki ezek szerint emlékezett rá, hogy ennyi év után – hiszen 1981 óta több mint 27 év telt el – Varsóban interjút adott a Magyar Televízió építész riportérének.

Nagy figyelmet szenteltem a külföldön élő és dolgozó magyar építész munkásságának is. Ha tudtam, hazahoztam valamit a világból, de a lényeg mindig az volt, ami itthon történt.

Csupán igen vázlatosan a több száz műsorból felsorolnék néhányat kortörténeti áttekintés gyanánt: még a '70-es évek végén egy szociológia vizsgálat nyomába szegődve vizsgáltuk Belső-Erzsébetváros rehabilitációját. Sok év telt el azóta, az akkori állapotok nem sokat változtak, illetve az akkor még megmenthető házakból egy csomót lebontottak.

Akkoriban sok műsorban foglalkoztunk a paneles lakásépítés problémáival, félresöpört, jobbító szándékú tanulmányokkal, alternatívákat kínáló programokkal.

Üdítő színfolt volt fölépültekor a zalaegerszegi „Csipkeház”.

Erősen foglalkoztatta a közvéleményt a Roosevelt téri irodaház, a győri Kisfaludy Színház, akkoriban terveződött a két új Duna-parti szálloda, a Fórum és a Hyatt.

A Pest környéki agglomeráció anomáliáiról szolt a Város, városkörnyék c. adás.

Építészeti irányzatokról, tendenciákról beszélünk néhány alkalommal, máskor a történeti környezetben való építészeti viselkedésről vitatkoztak a meghívottak.

Miért nincsen építészeti kritika nálunk? Milyen az építészek helyzete, anyagi, erkölcsi megbecsülése?

Akkoriban két érdekes művelődési ház épült közel egy időben: Bán Ferenc nyíregyházi és Makovecz Imre sárospataki épülete.

Bemutattunk néhány háború után épült új templomot. Kétrészes műsorban elemeztük Bruse Allsopp *Merre tart az építészet* c. könyve alapján a modern építészet és a városi környezet problémáit.

1984-ben a Budapesti Történeti Múzeumban Fazakas György építésszel nagyszabású építészeti kiállítást rendeztünk a fiatal építészek munkáiból, ezt is bemutattuk a televízióban. És közben portréfilmek készültek Szendrői Jenőről, Vargha Lászlóról, Farkasdy Zoltánról, Csonka Pálról, Rados Jenőről, Gerő Lászlóról, amerikai magyar építészekről, hatról, Kanadában élőkről, ugyancsak hatról.

A szigorúan vett építészeti, építészettörténeti témák mellett művelődéstörténeti műsorokat is készítettem. A *Corbusier nyomában Indiában* c. négyrészes sorozatban láthatták a világhírű építész punjabi fővárosát, Chandigarh-t és mellette a többi, hajdan egyszerre tervezett és épített indiai várost, Jaipur, Fathepur Sikrit.

1988-ban került adásba az Ybl-bazárról készült műsorunk. A Várhegy oldalában gyógyszálló építését tervezték külföldi beruházók, a szakma jelesei kritikája – akkor még – elsöpörte az akkori terveket. A műsor a Lausanne-i Nemzetközi Építészeti Filmfesztiválon elnyerte a Tudományos Filmin-tézet díját. 17 évvel az első bazáros műsor után ismét foglalkoztunk a folyamatosan pusztuló épülettel, újabb befektető szemelte ki, és többek között a Várhegy oldalába 400 autót befogadó mélygarázs építését tervezték. Nyílt levelet is fogalmaztunk az akkori miniszterelnöknek, amelyet 100 ismert művész, közéleti személyiség írt alá. Az a terv akkor nem valósult meg, a Várbazár pusztul tovább.

De vajon minden értékes és romos műemlék csak külföldi befektetők segítségével újulhat meg Magyarországon? (Zárójelben – Lechner Ödön és Pártos Gyula csodálatos műve az Andrássy úton, az Operaházzal szemben álló Dreschler-palota, a későbbi Balettintézet a 15 éves tulajdonoscsere-közepete most éppen úgy tűnik, végképp az enyészeté.)

A nyolcvanas évek második felében az akkori HÉT c. műsorban „vendégként” többtucatnyi riportot készíthettem aktuális építészeti, városépítészeti

témákban. Néhánynak kézzel fogható eredménye lett. Korábban megépült például a Köszeget elkerülő út, és sikerült megmenteni az új-győri tisztviselőtelepet, amelyik a panel áldozatául esett volna.

Műsor készült a Miskolci Építészmuhelyről, portré Makovecz Imréről.

Foglalkoztunk a romániai településasszimilációs tervvel, majd több alkalommal a tervezett Bécs-Budapest világkiállítással.

1992-ben minden falsul sikerült pályázat (Lepkeház), minden szokásos itthoni negatív hang ellenére a magyar építészet legnagyobb huszadik századi sikerét hozta a sevillai világkiállítás Makovecz Imre tervezte pavilonja. A siker láttán mindannyian úgy éreztük, jó magyarnak lenni Sevillában. Ugyanez a büszkeség töltött el bennünket 2000-ben Hannoverben a Vadász György tervezte Szeretethajót övező elismeréseket látva. Mindkét épület az utóbbi évtizedek látványos és hatékony reklámjának bizonyult, a nemzetközi szinten bemutatkozó magyar építészet soha nem látott érdeklődést és kíváncsiságot ébresztett Magyarországra iránt.

Az emberek az építészettel legközvetlenebbül saját házuk, lakásuk építése, kialakítása során találkoznak. Az ízlés fejlesztését, az igényesség felkeltését célozta az 1991 júniusában újtára indított ...*az én váram, azaz lakáskultúra mindenkinek* sorozat, amelyben színvonalasan berendezett lakásokat, családi házakat mutattunk be, sok fiatal tehetséges építész is megszólaltatva. A sorozat 16 éven át havonta jelentkezett a képernyőn, és benne több száz családi házat, kis és nagyobb

alapterületű otthont – néha a világ más tájairól is – láthatott a szép iránt érdeklődő közönség. A válogatásban mindvégig két szempont vezérelt: csak színvonalas példákat szabad bemutatni, és kerülni kell mindenfajta ízlésdiktatúrát. A visszajelzések megerősítették, hogy ebbéli szándékom sikerült.

A '90-es évektől több nagyszabású, a városkép meghatározó elemévé váló középület épült, főleg Budapesten. A Kempinski Szálló, az Astoriánál megépült irodaház, a Bank Center a Szabadság téren, a Rendőrpalota, de a Központi Vásárcsarnok rekonstrukciója is mind egy-egy műsor tárgya volt.

Kétrészes filmben mutattuk be a modern Párizst, benne a Grand Arche-t, a Louvre piramisát, a Bastille Operát, Jean Nouvelle munkáit. Jártunk a Ruhr-vidéken, hogy bemutassuk, hogyan fogtak hozzá a vidék ökológiai és városépítészeti rehabilitációjához.

Közben portréfilmeket készítettem Jánossy Györgyről, Török Ferencről, Bán Ferencről, Salamin Ferencről, Nagy Tamásról, Vincze Lászlóról, Vadász Györgyről, Novák Istvánról, Ferencz Istvánról, Bodonyi Csabáról.

Az eklektikus építészet kiemelkedő alakjainak, Hauszmann Alajosnak, Schickedanz Albertnek, Alpár Ignácnak gyönyörű portrékban állítottunk emléket.

1996 óta részt vettünk és forgattunk a kétévente megrendezett velencei építészeti biennálékon. Építészeti műsorok készültek Dél-Afrikában és Marokkóban.

Az ezredfordulón a Magyarország 2000 szerkesztőség jóvoltából műsorokat készíthettem Csengerről, Dunaszerdahelyről, a Wekerle-telepről, az Europa Nostra-díjas sonkádi református templomról, Pécsről, a Hauszmann és a Schulek dinasztiákról.

Közben portréfilmeket forgattam Jurcsik Károlyról, Reimholz Péterről, Pierre Vagorol, Zalaváry Lajosról, Varga Leventéről.

Bemutattuk a West end City Centert, majd a Kálvin teret, az új Nemzeti Színházat és a romokból helyreállított Sándor-palotát.

Műsor készült a tokaj-hegylajai modern pincészetekről, a Lehel téri csarnokról, a Szabó Ervin Könyvtárról, a Budapest Sportarénről.

Reménytelenül csatáztunk a kecskeméti ma-lomcenter megépítése ellen. Korábban sikerrel a székesfehérvári romkeret lefedő vasabroncs ellen.

Jártunk Szegeden a megújult Kárász utcában és a Klauzál téren. Bemutattuk a látványosan fejlődő, épülő Debrecent. Az átadás napján került adásba a Művészetek Palotájáról készített műsorunk. Szegeden bemutattuk az új tanulmányi és információs központot. Rerrich Béla születésének 125. évfordulóján a Dóm tér világraszóló alkotását jártuk körbe.

Két műsorban is hadakoztunk a budapesti felhőkarcolók átgondolatlan, kampányszerű építése ellen.

Hosszú dokumentumfilmben mutattuk be Herz Miksát, akiről itthon kevesen tudják, hogy Kairó szinte valamennyi iszlám építészeti emlékének fellelhető a keze nyoma. Építész és restaurátor volt, az arab műemlékek megőrzésére alakult bizottság főépítésze.

Portréfilmben köszöntöttük 2005-ben a hetvenéves Finta Józsefet és ugyancsak abban az esztendőben hetvenéves Makovecz Imrét.

Filmet forgattunk Puhl Antalról, jártunk a híres olasz építész, építészettörténész, Paolo Portoghesi otthonában. Bemutattuk Medgyaszay István építészét, a Roosevelttéri, az ún. Spenótház helyén felépült új irodaházat.

Az Unokáink is látni fogják sorozat utolsó darabjaként 2007. június 24-én sugározta a Magyar Televízió a tervezett kormányzati negyedről szóló műsort. A nagy hanggal elindított beruházás lekerült a napirendről. A hivatalos döntést hónapokkal megelőző adásunkból ez a végkifejlet várható volt...

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Remélem Önöknek is izgalmas időutazás volt visszatekinteni az elmúlt három és fél évtizedre. Engem is meglepett, mennyire kirajzolódott nem csupán a szakma, de az elmúlt időszak nagyobb összefüggéseket érintő története is. Hiszen az építészet ezer szállal kötődik a mindenkori politikai, társadalmi, gazdasági, kulturális környezethez, s így áruklódó tanúja a kornak, amely létrehozta azt.

E műsorfolyam egyszer talán hasznos alapanyagul szolgálhat a magyarországi századvég, századelő kutatójának is, aki összehasonlíthatja a hetvenes, nyolcvanas, kilencvenes évek erkölcsi, szellemi környezetét a majdanival. Hogyan változott ezek alatt az évtizedek alatt a mindenkori hatalomgyakorlók építészetéhez való viszonya. Vajon a nemzedékváltások milyen drámai szakadékokat eredményeztek.

Vallom Renan francia író, vallástörténész 19. században írt sorait: „*Egy nemzet becsülete, tisztessége és ítélőképessége az építészetén keresztül mutatkozik meg*”. Ha 150 évvel ezelőtt igaz volt ez a bölcs megállapítás, amikor létezett egy közös értékrend, szigorúbb erkölcsiség, mennyire igaz ez napjainkban. Ma, amikor moralitásban meglehetősen mélyre süllyedtünk, amikor az építészet különböző, többnyire szellemi tartalmakat, hiteket nélkülöző divatok követőjévé vált, és amikor a befektetések többségét nem közösségi célok, szándékok, hanem szinte kizárólag a profit irányítja.

Úgy érzem, hogy a városépítész, az építészet hazánkban egyik legválságosabb idejét éli napja-

inkban. És éppen ezért *talán még soha nem volt ennyire szükség a nyilvánosság bevonására*. Az az ember érzése, hogy a koncepcionális döntések, a rend helyét valamiféle kézi vezérlésű intézkedés-sor, néhol anarchia vette át. Ez így nyilván túl szigorú és igaztalan általánosítás, de ha megengedik, néhány egészen aktuális példával szeretném a fentieket illusztrálni. Olyan példákat említek, amelyeket a jelenlévők közül nyilván mindenki ismer, bár a történet csak akkor vált köztudottá, amikor a döntések sora megszületett. Nem az építészeti megoldásokat kívánom minősíteni, a sajátos és tanulságos folyamatokat szeretném felvázolni.

Kezdem a budapesti Szépművészeti Múzeummal. A múzeum főigazgatója, aki nagy tömegeket vonzó sikeres időszak kiállításokat szervezett az utóbbi években, egy új, térszint alatti látogatóközpont építésére jelentős összegű európai uniós támogatást pályázott meg pár éve. Ennek sikeres elbírálását követően a tervezési programot és a terveket 2005 óta a Szécsi Zsolt vezette Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat készítette. Őket a kulturális tárca vezetője kérte fel a munkára. Tervpályázatot ily módon nem kellett meghirdetni. A beruházó a tervekkel nyilván elégedetlen volt, az építésszakma egy része is protestált, hogy kimaradnak egy ilyen fontos munkából, így hát ún. *meghívásos tervezői versenyt* hirdettek a szakma jeleseinek 2008-ban, nyolc, más-más felfogást képviselő építész számára. Nem pályázat volt ez, hiszen érvényes tervezői megbízással rendelkező Szécsi Zsolt és a Szépművészeti Múzeum rekonstrukcióját évek óta tervező Mányi István. Ezért lett ún. meghívásos verseny az Építész Kamara akkori elnökének asszisztálása mellett.

A tervezésre négy hét állt rendelkezésre, és Karácsony Tamás lett a győztes. Az eredményhirdetést követően a kamara egyik tagja etikai vizsgálatot kezdeményezett, hogy vajon milyen alapon vettek részt az építésszakma egy ilyen furcsa versengésben, egyáltalán hogyan kerülhetett sor erre ilyen formában. (Az erről olvasható jegyzőkönyv szomorú láttelep a szakma mai állapotáról.)

Amikor a különböző engedélyezési fórumokat megjárt – és a műemléki engedélyeket is elnyert – terv végül a nyilvánosság elé került, és kiderült, hogy az egyik új bejárat a főhomlokzat főlépcsőjének megbontásával jár, az interneten aláírásgyűjtésbe kezdtek az ezt ellenzők. Napok alatt sok ezer aláírást gyűjtött össze. Szinte azonnal elindult azonban egy ellen-aláírásgyűjtés, amit a Műegyetem Középület Tervezési Tanszékének professzora, Cságoly Ferenc indított a kortárs építészet és építésszakma védelmében, akik ugyanúgy jelet kívánnak hagyni az utókorra, mint elődeik, a konzervatív közvélemény pedig ebben őket megakadályozza.

A fellángolt vita nyomán a múzeum vezetésének fontosabb volt a konszenzus megteremtése, mint egy állandó viták keresztüzében álló építészeti megoldás, így rövid idő alatt Karácsonyék részben áttervezték a korábban már engedélyezett terveket. A leginkább vitatott főlépcső érintetlenül marad, a Dózsa György út mentén, a Szépművészeti Múzeum főbejáratától balra emelkedik majd egy ún. lépcsőtorony, lift a föld alatti bővítés megközelítésére. A térszint alatti geometriát felszíni burkolt felületek, zöldmezők, üvegezett sávok jelzik majd.

A valódi kérdések most következnek.

A Hősök tere Budapest, de az ország egyik legharmonikusabb, legszebb tere, nemzeti emlékhely, amely világörökségi védelem alatt áll. Schickedanz Albert és Herzog Fülöp a tér kialakításánál egységbe foglalta a Múcsarnokot, a Szépművészeti Múzeumot és az ezredéves emlékművet, és e három, tömegében és megformálásában eltérő alkotás a szabálytalan alakú tér zseniálisan megoldott egyensúlyának megteremtésével Budapest legnagyobb szabásúbb térkompozícióját alkotta meg.

Nos, a múzeum bővítését a Szépművészeti Múzeum főigazgatója kezdeményezte – nagyon helyesen élve a kínálkozó lehetőséggel –, miközben a múzeum környezetére, *a tér egészére nincs érvényes koncepció*. Nincs olyan terv, amely például a terület közlekedését, a sűrű átmenő forgalmat megvizsgálná, a helyhez méltó megoldást javasolná; átgondolná a Múcsarnok lehetséges jövőbeli funkcióját; megfontolná, hogy az új látogatóközpont mellett – az EU-s pénz csak erre használható fel – mikor és miből telik majd a Szépművészeti Múzeum bizonyos részeinek, évtizedek óta pusztuló termeinek, raktárainak rekonstrukciójára. Hajdan a Fővárosi Közmunkák Tanácsa mindenre kiterjedő gondossága városban gondolkodott, *ma nincs, aki legalább egy térben gondolkodna*. Márpedig megváltoztatni a tér egyik felét úgy, hogy közben nem vizsgáljuk meg az egész együttes szerepét, megszokott látványának alakulását, esetleges változását – megengedhetetlen.

Kérdezem tisztelettel: a mai körülmények között kinek, milyen intézménynek, hivatalnak volna a feladata, hogy a világörökségi védelem alatt álló területekre, környezetükre, de leginkább Budapest egészére átfogó, távlati terveket készíttessen, és egy nagyszabású koncepció, nagy ívű városterv megfogalmazásába bevonjon – kiket is? A kerületek önállóságára épülő önkormányzati rendszerben vajon kinek áll érdekében korlátozni a nagy szabadságot?

És a műemléki hatóság, amelynek másfél hete leváltott vezetője – éppen a Szépművészeti Múzeum lépcsőfelsíccelése miatt fellángolt vita hevében, még valamikor télen azt felelte a rádióriporter kér-

désére: ha majd nem tetszik, vissza lehet állítani az eredeti állapotot! Cinikus hozzáállás a védelem legfőbb őretől.

Ugyanakkor nem hiszem azt sem, hogy normális közállapotokat mutat, ha – mint a Szépművészeti Múzeumnál láttuk – pankráció, ezúttal internetes szavazás dönt szakmai kérdésekben. De legalább jelzi, hogy a közvélemény egy része fontosnak tartja a szavát hallatni, és kiköveteli jogát a beleszólásra. De kik lehetnek ma a szövetségesei?

Pár év híján száz éve annak, hogy a Szépművészeti Múzeum elkészült, sok vita kísérette, sok kritika érte. Sokáig épült, és addigra már a szecesszió is a vége felé közeledett. De milyen mestersegbeli tudással, ízléssel rendelkeztek elődeink? És kik voltak ők? Hauszmann Alajos, Alpár Ignác, Lechner Ödön, Schickedanz Albert, Petz Samu és a többiek, nevesek és névtelenek! Milyen, egész városokra, városközpontokra kiterjedő tervek, koncepciók, ésszerű korlátok szabályozták az akkori tervezést, építést? Mind a mai napig e tiszteletet parancsoló alkotások határozzák meg épített környezetünk jó részét, miközben a mai építészetünk nem igazán óvja múltunk értékeit, sokszor negligálja épített és természeti környezetünket. Múló divatok hódítanak, jelszó: az önmegvalósítás.

Én még úgy tanultam, hogy az építészeti alkotás az örökkévalóságnak készül, de legalábbis amíg fizikai állapota jó, kinek jutna eszébe lebontani? Nos, amikor 1974-ben az első *Unokáink is láttni fogják* műsor témájául az akkor újnak számító budapesti belváros középületeit mutattuk be, nem gondolta volna senki, hogy alig harminc év múlva a bemutatott hatnak a felét már le is bontották, illetve éppen készülnek lebontani.

Az Intercontinental Szálló (Finta József) átépített homlokzattal ugyan áll a Duna-parton, a MTESZ-székház a Kossuth téren szintén (Pintér

Béla tervezte), de a Roosevelttéren a '74-ben még el sem készült Spenótház helyén három éve új irodaház áll (a régit Hofer Miklós és Hübner Tibor, az újat Turányi Gábor tervezte). A Szervita téren a garázsház és irodaház helyére (Szabó István munkája) a nemzetközi sztárepítész, Zaha Hadid készített meghökkentő tervet. A Vörösmarty téren álló, Tallós Elemér és Hübner Tibor tervezte irodaház helyén is három éve már új épület emelkedik, egy francia építész és Fazakas György terve nyomán.

Ami a legfrissebb – és az amúgy erősen megosztott építészszakmát is remélhetőleg egységbe kovácsolóan sokkoló hír –, hogy a pesti belváros szívében öt épület bontását és helyükre a híres Foster & Partners Iroda London üvegpalatájának, tetők fölé emelkedő, ún. butikhotelének tervét fogadta el június 30-án nagy többséggel az Országos Építészeti Tervtanács.

A lebontásra ítélt épületek között van a Gulyás Zoltán Deák Ferenc és Bécsi utca sarkán emelt emblemikus ChemolimpeX-OTP irodaháza is. A tervezett beruházás a brit nagykövetségtől a Szervita térig, szétrombolva a történelmi városszerkezetet, két városképileg védendő eklektikus lakóház bontása mellett feláldoz olyan építészeti és kultúr-történelmi emlékeket, mint az 1909-ben áruháznak épült szecessziós Fischer-házat (ezt egyébként előtte törölték a helyi védelemre érdemes épületek listájáról), valamint az újkori magyar építészet egyik legkiemelkedőbb alkotását, a Gulyás Zoltán 1963-ban tervezett ChemolimpeX székházát³.

A Magyar Építész Kamara elnökének írt tiltakozó levélből idézek:

»A tárgyalat beruházás korábban semmilyen nyilvánosságot nem kapott, a társadalom egyéb fórumai sem kaptak tájékoztatást, bár meggyőződésünk, hogy méretét, megoldását, valamint helyét tekintve jelentős közérdeket érint.

A tervtanácsi állásfoglalás – a tárgyalat témával kapcsolatos határozatán felül – azt a „súlyos üzenetet” hordozza, hogy a „pénzügyi érdekek” és a rosszul értelmezett „presztízis” oltárán bármilyen építészeti, történelmi és kulturális értéket föl lehet áldozni. Márpedig elfogadhatatlan, hogy a városrombolást, kétes és kommersz megoldásokat, álértékeket a fejlesztés, jelkép-teremtés, Budapest-brand jelszavaival próbáljanak legalizálni. (...) Az Ön által vezetett szervezet alapszabályában is rögzítésre került az új építészet értékének, minőségének emelése, az ezzel kapcsolatos állásfoglalás a kiemelkedően fontos helyeken, valamint az épített örökség óvása, különös tekintettel a múlt kiemelkedő alkotásait.

³ A „Zeppelinről” Osskó Judit műsort készített, melyet a TV1 december 5-én vett adásba, továbbá a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal 2010 decemberében nem adott bontási engedélyt a házakra.

Kérjük Önt, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel akadályozzák meg a történeti értékek lerombolását, valamint a városszerkezetet teljesen nélkülöző magatartás érvényesülését! (...) Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az építész társadalom többségét, valamint a kulturális örökség irányában érzékeny társadalmat teljes egészében magunk mögött tudhatjuk. Közös akarattal el kell érni, hogy a rossz értékrendet képviselő döntést változtassák meg, s hasonló elképzelés a későbbiek során se kapjon szabad utat. «

Aláírók: Dobai János, Patonai Dénes, Ferkai András, Wéber József és Hegedűs Péter Ybl-díjas építészek.

Talán érdemes néhány, e gigantikus terv építését – természetesen az előbb felsorolt öt épület bontásával együtt – az Országos Építészeti Tervtanácson elfogadó és megszavazó építész nevét megemlíteni: Finta József, Fegyverneky Sándor, Balogh Balázs, Fazakas György, Z. Halmágyi Judit és többek között a városvédő Ráday Mihály. És még egy furcsaság – ketten, akik megszavazták a tervtanácsi döntést, később a koncepció ellen tiltakozó levelek aláírói lettek.

Az építész fórumon a látványtervek megtekinthetőek, igaz, köztük nem találtam a tágabb környezetből, például a várból majdan látható „skyline”, az új várossziluet látványát, a világörökségi védelmet élvező Duna-part ún. védőzónájának jelentős átrajzolását bemutató képsorokat.

Az építész fórumon egyébként újra gyűlnek az aláírások, a nyári uborkaszezon ellenére szép számban, mert a közvélemény egy része érzékeli, hogy szeretett belvárosa veszélybe került! Tiszteletre méltó, hogy az országra jellemző fásultság ellenére sokan mégis kétségbeesve próbálnak megálljt kiáltani a bulldózeres városépítésnek! Mert a pesti belváros a második világháború pusztításai nyomán megsérült erősen, de hangulatát, városszerkezetének és beépítésének jellegét máig megőrizte. A szocializmus esztendeiben a háborús foghíjak helyén megépült új középületek létrejöttét tervpályázatok, építészeti viták előzték meg, és bár az akkor emelt új épületek többsége nem világszínvonalú, visszatekintve – sok szakember és laikus véleménye szerint is – magasabb építészeti nívót képviseltek, mint a helyükre pár éve épült utódaik.

A ma nagy mellénnyel és a belváros jelentős átépítését igénylők, a MODERNSÉG, a KORSZERŰSÉG divatját követők ott tévednek, hogy minden magára valamit adó nemzet megbecsüli a múltját, a hagyományait, az örökségét, hiszen az csak az övé. A bármikor, bármivé cserélhető újmódi koncepciók eldobhatók, hiszen jönnek az újak és a még újabbak...

Tiltakozunk, aláírunk, de vajon milyen szempontok szerint döntünk. Hogyan is állunk a közízléssel? Meg kell nézni az épülő – mostanában leginkább mediterrán stílusú – lakóházakat, a csikorgóan narancssárga, terrakotta és pink homlokzatok divatját. Volt idő, amikor az alpesi tető volt nálunk a menő.

Vajon miért mindig messziről hozzuk a vágyott mintát? Mert az építészet mintakövetés. Onnan merítünk, ahol számunkra rokonszenves példát látunk, és ez nem feltétlenül építészeti (csak olykor abban testesül meg), de valami olyan, ami – úgy érezzük – követésre érdemes.

A magyar építészek vajon miért irtóznak a helyi ízekből, a meglévő hagyományból táplálkozó és így módon sajátos, eredeti jelleget is felvonultató építészettől? Miért értékesebbek a tőlünk szellemben, formálásban oly idegen – de éppen divatos – formák? Miért ez a kishitűség? A kérdés költői, de kíváncsian várnám a választ.

Van-e valamiféle közmegegyezés a szakma és a laikus közvélemény között, de a szakma különböző csoportjai között? Hogyan is állunk műveltség dolgában? Milyen minőségű a mesterségbeli tudás? Milyen színvonalú az oktatás?

A minap az építészet iránt fogékony újságíró ismerősöm mondta: ezeknek az újmódi irodaházaknak láttán néha az az érzése, hogy a számítógépbe betáplálnak egy programot, a gép dolgozik, az építész meg közben elmegegy szabadságra...

A Magyar Építőművészet szerkesztősége a legutóbbi számában körkérdést intézett a magyar kulturális és társadalmi közélet szereplőihöz, hogy mondják el véleményüket a kortárs magyar építészet jelenéről és lehetséges jövőjéről. A válaszokból nem túl optimista kép rajzolódik ki, Zeke Gyula történész például így vélekedik:

„Amit a tanácselnök- és párttitkár-modernizmus csak elindítani volt képes, azt – a készséges és/vagy korrump önkormányzatok bábáskodása mellett – a globális ingatlanpiac beruházói testesítik be. Talán a maiak jobban ügyelnek rá, hogy amikor nyilatkoznak, ne csússzon félre a nyakkendőjük, de az ízlésük ijesztően közeli, és közösek a hagyomány – benne az építészeti hagyomány – megvetésében. Semmi értelme Kárpát-medencei vagy bármilyen regionális építészeletről beszélni addig, amíg a szellemi emberek közül páran az építészszakmának legalább egy részével karöltve nem szegülnek szembe az anyagi hatalomnak és az esztétikai barbárságának evvel a mind nyersebb érdekszövetségével.”

Végül egy másik Renan-mondás: „*Aki arra törekszik, hogy a jövő igazat adjon neki, annak olykor bele kell nyugodnia, hogy nevétségesen divatjamúlt.*”

GÁSPÁR ANNA

Az Euroconstruct 70. jubileumi konferenciája

Budapest, 2010. december 2–3.

Magyarország rendezte meg az Euroconstruct 70. jubileumi konferenciáját. Európából és a kontinensen túlról mintegy 160 résztvevőt vártak a szervezők, ahol Európa és az Euroconstruct kiváló szakértői foglalták össze a 2013-ig prognosztizálható építési piaci kilátásokat. A konferencia előestjén Patakyné Barsi Etelka, az EU Duna Stratégia magyar kormánybiztosa tartott bevezető előadást az Európa 14 országát érintő 2014–2020-as fejlesztési elképzelésekről és lehetőségekről.

A magyar Euroconstruct-tag BUILDECON, a 70. Euroconstruct-konferencia rendezője igen fontos piaci tényezőnek tartja az új kelet-európai építési piacokat, ahol újabb növekedési hullám kezdődhet. Bár ezek az országok is erősen megtapasztalták a válságot, mind a lakás, mind a mélyépítés terén potenciálisan jelentős piacok. Konferenciánk ezért nemcsak az Euroconstruct-régió építési piacainak 2013-ig várható alakulását tekintette át, hanem kereste az új lehetőségeket keleten. Míg Nyugat-Európában az energiamegtakarítás, az épületkorszerűsítés, az infrastruktúrában a vízvédelem lehet a közeljövő piaca, Kelet-Európában az egyes országok esetében más és más preferenciákra juthatunk. Ezért a budapesti konferencián az Európai Bizottság, a Világbank, a KPMG, a Raiffeisen Evolution, a MEHIB és a Buildecon szakértőinek részvételével áttekintették, hogy az orosz, az ukrán, a török, a román, a lengyel, a balkáni stb. országok piacain 2011-től milyen alszektorokat fognak preferálni és finanszírozni az egyes kormányok, a magántőke és az Európai Unió.

2011 – az építési lejtmenet vége nyugaton – növekedés keleten

Strukturális változások és szerény növekedés várható az építési piacokon Európában 2012–2013-ig

2009 volt az évtized legrosszabb éve, az építési teljesítmény az Euroconstruct-országokban 8,8%-kal csökkent az előző évi -3,4%-os csökkenést követően. A Budapesten 2010. december 2–3-án megtartott 70. Euroconstruct-konferencia 19 országelemzésen alapuló prognózisa szerint 2010-ben további -3,3%-os csökkenés várható Európa építési teljesítményében. A rendkívül magas államadóssággal küzdő Írország, Spanyolország, Portugália ebben az

évben kemény megszorításra kényszerült, ez mindenekelőtt az új lakásépítésre vonatkozik, továbbá a közösségi célú magasépítési beruházások terén is újabb forráselvonásokhoz vezetett. Az Euroconstruct-térség számos más országában is tovább csökkent az építési teljesítmény, a hazai kereslet hiánya, a közösségi beruházások visszafogása, a hosszú távú befektetési elkötelezettség kerülése vagy akár a folyamatban lévő projektek leállítása miatt. Ugyanakkor 2010-ben Európa más országaiban – köztük mindenekelőtt Finnországban, Lengyelországban, Németországban, az Egyesült Királyságban, Svédországban és Svájcban – éppen a magas bizalmi index és az erős vagy növekvő belső piaci keresletnövekedéshez vezetett.

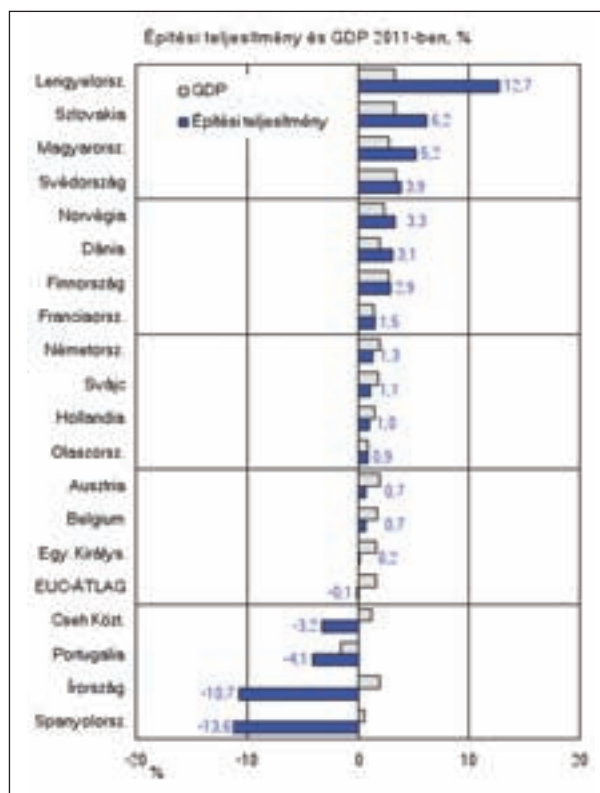

Kiadványok

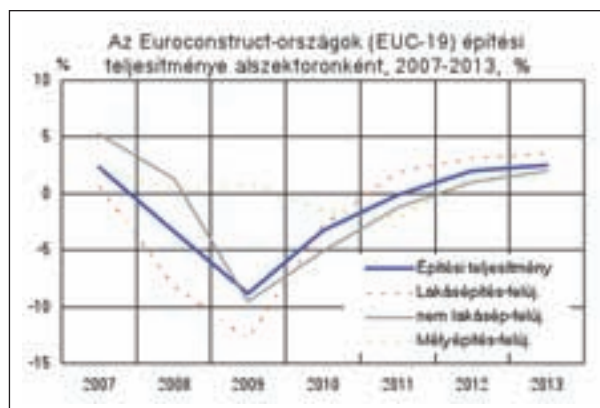

Résztvevők

A 2011-es év, a 19 Euroconstruct-tag ország-elemzése alapján, a fordulat évét jelenti. A prognosztizált 0,1%-os további csökkenés, amely szinte a nulla határát súrolja – természetesen ez az európai átlag – megállíthatja a további lejtmenetet, és fenntarthatja a 2010-es évi szintet. Háromévi teljesítménycsökkenés után voltaképpen még egy év adatik az építési piac szereplőinek, hogy magukat új helyzetbe hozzák, mielőtt egy szerény mértékű új növekedési pályára állnak 2013-ig. A 2010. decemberi Euroconstruct-prognózis szerint Európa építési teljesítménye 2013-ban – mintegy 1341 milliárd euró körül várható – jóval a 2007-es szint (1506 milliárd euró) alatt marad. A lassú növeke-

(Forrás: Buildecon-Euroconstruct 70. konferencia, Budapest)

(Forrás: Buildecon-Euroconstruct 70. konferencia, Budapest)

dés természetesen országonként eltérő lesz, némelyek továbbra is küzdelmes helyzetben maradnak, más országokban – így a közép-kelet-európai zónában – a növekedést erőteljesebbre prognosztizáljuk.

Az építési piac három nagy alágazata közül a **mélyépítés** bizonyult a legstabilabbnak a krízis éveitől kezdve és azt követően is. Azon belül várható, hogy a közlekedési infrastruktúra eddigi túlsúlya valamelyest csökkenni fog. Az eltolódás az energetikai és a vízügyhöz kapcsolódó beruházások irányába várható. Ugyanakkor máris megtörtént, illetve komoly a veszélye annak, hogy a mélyépítési beruházások csökkentésének a csehek, az írek, a spanyolok és az Egyesült Királyság építői a vesztesései lesznek.

A krízis által leginkább sújtott **lakásépítés** Európában 2011-ben átlagosan mindössze 1,9%-kal növekszik. 2013-ban a lakásépítés és -felújítás teljesítménye nem fogja elérni a 2008-as szintet sem, belső összetételében ugyanakkor 60%-ot már a felújítás fogja adni.

Az előrejelzések szerint a **nem lakás célú magassépítés** lesz az az alágazat, amelyik a leglassabban képes növekedési pályára állni. Teljesítménye 2013-ban várhatóan a 2000-es évek elejének nagyságrendje körül alakul. Az oktatási, egészségügyi és egyéb közösségi célú beruházások fenyegetettsége erősen fennáll, a magánberuházók – a kereskedelmi befektetéseket kivéve, ahol egy kismértékű élénkülés tapasztalható – várakozó állásponton vannak.

Az építési tevékenység minden európai nemzetgazdaság fontos ágazata, átlagban a GDP 10–12%-át teszi ki. A 2004-es évtől számított következő tíz év alatt, jelen prognózisunk határáig, 2013-ig ugyanakkor lényeges belső szerkezeti változás figyelhető meg az európai építési piacon.

Már ma is elmondhatjuk, hogy a felújítás (felújítás, fenntartás és korszerűsítés) a teljes építési tevékenység közel 50%-át teszi ki (2009-ben 49,7% volt), és a trend további növekedést mutat.

Az éves építési teljesítmények tekintetében az egyes országcsoportok között arányeltolódást tapasztalunk, pl. a négy közép-kelet-európai ország teljesítménye 2013-ban már az Euroconstruct 6,5%-át, a skandináv országok közel 10%-át fogják adni. A „Visegrádiak” a kilencvenes évek elején 3%-kal indultak, míg a skandinávok 2004-ben még 7% alatt álltak.

Euroconstruct-tagok országcsoportok szerint, a 2009. évi teljesítményük alapján, csökkenő sorrendben:

- Nagy országok (5): Németország, Franciaország, Olaszország, Egyesült Királyság, Spanyolország

Építési teljesítmény, %, változatlan áron

Country				Becslés	Előrejelzés		Kilátások
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ausztria	1,6	1,6	-6,0	-3,0	0,7	0,8	1,0
Belgium	4,1	1,5	-3,0	-0,6	0,7	2,4	-0,6
Dánia	1,5	-5,0	-12,4	-7,2	3,1	5,3	5,6
Finnország	6,4	0,1	-11,9	4,4	2,9	2,4	3,5
Franciaország	3,4	-2,4	-7,4	-4,2	1,5	1,4	2,7
Németország	0,4	2,5	-0,9	3,4	1,3	1,6	1,7
Írország	1,4	-5,4	-35,0	-28,3	-10,7	0,2	3,9
Olaszország	-0,4	-4,2	-8,7	-4,8	0,9	3,1	3,3
Norvégia	8,5	-2,6	-2,2	-3,1	3,3	3,8	4,5
Portugália	-0,4	-4,8	-9,9	-7,5	-4,1	-1,4	1,0
Spanyolország	2,9	-19,1	-24,6	-16,1	-13,6	-2,3	1,3
Svédország	5,0	-0,2	-5,3	2,4	3,9	4,4	3,7
Svájc	-2,3	0,1	3,7	2,4	1,1	1,1	1,1
Hollandia	6,0	5,5	-4,9	-9,4	1,0	2,4	2,9
Egyesült Királyság	1,9	-0,3	-10,4	3,1	0,2	1,5	2,0
Nyugat-Európa (EC-15)	2,1	-3,8	-9,2	-3,4	-0,5	1,6	2,3
Cseh Köztársaság	7,3	2,7	-1,3	-10,0	-3,2	0,2	3,1
Magyarország	-4,5	-3,4	-9,0	-3,8	5,2	7,5	10,1
Lengyelország	12,7	11,4	4,3	4,0	12,7	12,4	5,9
Szlovákia	6,0	11,0	-12,7	-6,3	6,2	2,5	3,1
Közép-Kelet-Európa (EC-4)	7,4	6,4	-0,7	-1,8	7,2	8,2	5,7
Az Euroconstruct-országok összesen (EC-19)	2,3	-3,4	-8,8	-3,3	-0,1	2,0	2,5

Építési teljesítmény alszektoronként, %, változás 2007–2013 között

				Becslés	Előrejelzés		Kilátások
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lakásépítés, új	-2,1	-16,6	-24,2	-7,1	3,0	5,3	5,5
Lakásfelújítás	3,5	0,5	-3,3	0,0	1,3	1,7	2,1
Nem lakáscélú magasépítés, új	7,0	1,6	-13,7	-7,2	-2,4	0,9	2,3
Nem lakáscélú magasépítés, felújítás	2,7	0,9	-3,7	-2,6	0,2	1,1	1,7
Mélyépítés	2,1	0,4	0,9	-1,5	-2,1	1,4	1,5
Építési teljesítmény összesen	2,3	-3,4	-8,8	-3,3	-0,1	2,0	2,5

(Forrás: Buildecon-Euroconstruct 70. konferencia, Budapest)

- Kicsik (6): Hollandia, Svájc, Belgium, Ausztria, Portugália, Írország
- Skandinávok (4): Norvégia, Svédország, Dánia, Finnország
- Közép-Kelet-Európa (4): Lengyelország, Cseh Köztársaság, Magyarország, Szlovákia

A strukturális változások sorában talán a legfontosabb, hogy az Euroconstruct-országoknak a GDP százalékában mért éves építési teljesítménye a korábbi magasabb értékről lefelé mozdul el, és közelít a GDP 10%-ához. Spanyolországban, Írországban, Portugáliában 2004-ben még 20%-nyi értéken mozgott az építési teljesítmény, amely viharosan zsugorodik a GDP-jük éves alakulásának 7–10%-a felé. A konferenciát rendező és összefoglaló Buildecon álláspontja szerint ez a változás az egyes európai or-

szágok építési tevékenységének folytatását egy kiegyensúlyozottabb és kevésbé sebezhető nemzetgazdasági ágazat irányába tereli. Azok a piaci igények, amelyeket már ma is tapasztalhat az építési szakma, és amelyek egyre erőteljesebben jelentkeznek majd – pl. a hatékony energiafelhasználás, a CO₂-kibocsátás csökkentése, az épített környezet megóvása és feljavítása, az avuló lakások pótlása, az öregedő európai népesség új szolgáltatóiparának kialakítása –, magasabb minőségi érték teremtésére kényszerítik az építési szakmát. Ez számtalan új termék, anyag és technológia kifejlesztését igényli, párosulva új képességek megszerzésével.

(További információk: www.buildecon.com
www.euroconstruct.org)

Az építésügy meghatározó személyiségei*

Dr. techn. Peschka Alfréd
okl. építészmérnök (1930–2010)

Peschka Alfréd évtizedekig az építésügy és az urbanisztika meghatározó személyisége volt. 2010. július 13-án az Óbudai temető szóró parcellájában vettek tőle búcsút szerettei, barátai, kollégái.

Peschka Alfréd 1930-ban született Budapesten. A Budapesti Műszaki Egyetemen okl. építészmérnöki diplomát szerzett, majd ugyanott később okl. városépítési-városgazdasági szakmérnök lett. 1976-ban műszaki doktori címet szerzett, és 2004-ben kapta meg az építészmérnöki aranydiplomát.

Hosszú szakmai pályafutása során sok elismerésben részesült, így miniszteri dicséretet kapott 1968-ban a kecskeméti lakóházak, majd 1979-ben „Az Év Lakóháza” nivódíjat Kecskemét városközpont tervezéséért. Amire a legbüszkébb volt egész életé-

ben, az az Ybl Miklós-díj, amit 1975-ben az egri Centrum Áruház tervezésével érdemelt ki. 1977-ben ismét miniszteri dicséretben részesült az UNDP ENSZ támogatásával készített projektért, amely a termál- és gyógy-idegenforgalom fejlesztéséről szólt.

Első munkahelye a LAKÓTERV volt, ahol 1954-től két évtizeden keresztül alkotómunkát végzett tervezőként, majd műteremvezetőként. Dr. Finta József így emlékezett ezekre az időkre búcsúztatásán: „1958-tól néhány éven keresztül együtt dolgoztam vele a LAKÓTERV – akár legendásnak is nevezhető – ún. Zilahy-műtermében. Kapcsolatteremtő képessége, lenyűgöző fanyar humora, tehetsége és szakmaszeretete révén mélyen beágyazódott a műterem szabad szellemű életébe, s eme gyönyörű, felejthetetlenül vidám, alkotó élet meghatározó egyénisége lett. Kiválóan rajzolt, akvarellezett – már akkor is, szakmai tudása pedig perelhetetlen volt, és említett humorától függetlenül – e téren – nem ismert tréfát még akkor sem, amikor már önálló műtermet vezetett. Hangsúlyozott figyelemmel fordult a városrendezés problémái felé, ter-

Berlin, Potsdamer Platz

Barcelona, Sagrada Família

* Az előző lapszámban indított (személyiségek bemutatása) sorozat folytatása.

Eger, áruház a hídról

vezéseiben az adott környezet, a befogadó városi TÉR elemzése és tisztelete mindenkor elsőbbséget élvezett. Kiemelkedő munkái közül pl. a kecskeméti lakóházak, vagy az egeri Centrum Áruház, Szekszárd városközpontjának lakóházai is e tudását és érdeklődését bizonyítják.”

1974–1977 között a Városépítési Tudományos és Tervező Intézet (VÁTI) munkatársaként, osztályvezetőjeként talán szakmai munkássága legnagyobb sikerét érte el a termál projekt kapcsán, ezen munkájával megelőzve korát. Magyarország a világon elsőként dolgozta ki a termálvíz üdülési, idegenforgalmi hasznosításának átfogó országos stratégiáját, amely a VÁTI-ban az ő vezetése alatt készült. Széles látókörű és nagy koordinációt igénylő munkájára jellemző, hogy a VÁTI munkatársain kívül országos hatáskörű tervezővállalatok, egyetemi tanszékek különböző szakemberei, az ENSZ külföldi szakértői is részt vettek e munkában az ő szervezésében. Zárásként nívós kiadvány készült a termál projektről.

Közben 1970-től 25 éven át a BME Városépítési Tanszékének külsős oktatója, adjunktusa volt. Sok építész-városrendező generációnak adta át tapasztalatait, akik közül számos – ma is aktív – főépítész és várostervező szívesen emlékszik vissza az általa vezetett tervezési gyakorlatokra, órákra. A „80 éves az Urbanisztika Tanszék” kiadványban ezt meg is örökítették.

1978-tól 1989-ig az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium főmérnöke, később miniszteri tanácsosa volt, az ÉVM megszűnéséig ott dolgozott. Több nyugat-dunántúli megye, így Győr-Sopron megye területi felelőse, főmérnöke volt. Az ÉVM területi tervtanácsait nagy szakértelemmel és következetességgel vezette. Az akkori városrendezési és építészeti tervtanácsok (VÉT), majd a tanácsi területrendezési és építészeti albizottságok (TEAB) munkájának összehangolása érdekében sokat tett. Számos tervpályázati zsűriben tevékenykedett, azok szakmai előkészítése, lebonyolítá-

tása példaértékű, alapos volt. Határozott egyénisége, szakmai megszállottsága, kritikus alkata megmutatkozott a jogszabályalkotásban való közreműködésében is. A megyei és városi, települési főépítészekkel rendszeres szakmai kapcsolatot tartott, a főépítészek menedzsere volt. 1989-ben mintegy 125 tanácsi (önkormányzati) főépítész volt az országban. Az ÉVM jogutód minisztériumában (KÖHÉM, KTM) még rövid ideig minisztériumi tanácsosként dolgozott.

1989–2003 között a Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Rt.-nek, amely a legrégebbi, legnagyobb idegenforgalmi cég a magyar piacon, főmérnöke, majd tanácsadó szakértője volt. Közben néhány évig Sárvár mellékfoglalkozású főépítészeként is tevékenykedett.

2002-től egyéni vállalkozóként építészeti tervezéssel, beruházással, üzemeltetéssel, projekt-előkészítéssel, tanácsadó szakértéssel foglalkozott.

Gazdag életpályáját, a teljesség igénye nélkül, mutatják alábbi főbb munkái:

- 44 megépült lakó- és középület tervezése, köztük: Budapest, Rózsák tere, diákotthon, 1960; Vác, étterem és cukrászda, 1960; Felsőnyárád, Bányászotthon; Kecskemét, városközponti lakóépületek, 1962–1968; Harkány, szálloda, 1966; Eger, Centrum Áruház, 1975; Szekszárd, városközpont, 160 lakás; Budapest XIII., műemlék hajócsarnok rekonstrukciója, 2006 (utolsó tervezési munkája, mely nem épült meg);
- városrendezési tervek, Kecskemét városközpont és városnegyedek;
- hét országos építészeti és városrendezési tervpályázaton díj, illetve kiemelt megvétel elnyerése;
- Hévíz, Termál Szálló; Budapest, Margit-sziget, Termál Szálló; Pécs, Nádor Szálló, rekonstrukciók irányítása;
- 2003-tól a Dalmácia Holiday megbízásából folyamatosan tervezésirányítás és tervezés a dal-

Önarckép

máciai szállodáknál (Primosten, Jelsa, Tribunj. Hotel Zora, Hotel Fontana, Hotel Pinus, Hotel Mina, Hotel Raduca, Hotel Lucica);

- 2005-ben a Corvinus Rt. megbízásából a montenegrói Hotel Primorka gazdasági-befektetői ellenőrzése;
- Debrecenben a Gloria Kft. nagyerdei szállodájánál tervezési szakértés.

2010-ben a MÉSZ székházban dr. Finta József nyitotta meg páratlanul gazdag grafikai kiállítását, nagy szakmai érdeklődés mellett. Nemcsak régi, hanem új grafikákkal, akvarellekkel is jelentkezett, amelyek szintén lenyűgözően frissek, szépek voltak.

Mindezek mutatják, hogy szakmai gyakorlata igen sokrétű volt, hiszen az építéstervezés, a területrendezés, a településtervezés, az államigazgatás, a területfejlesztés, az egyetemi oktatás, a szálloda beruházás-rekonstrukció, a szállodaüzemeltetés tervezése és a műemléki környezet kialakítása egyaránt szerepelt a repertoárjában. Személyében egy olyan kollégát veszítettünk el, aki hosszú ideig meghatározó egyénisége volt az építésügynek, a városrendezésnek, a termál- és gyógyturizmusnak, az urbanisztikának.

(Forrás: önéletrajz, kollégák visszaemlékezései.
Az akvarellek Peschka Alfréd saját munkái.)

Az Építőipari Nívódíj pályázat eredménye, 2010

Az Építőipari Nívódíj pályázati felhívását 2010. évben az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége, az Építéstudományi Egyesület, a Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Mérnöki Kamara Építési Tagozata, a Magyar Építész Kamara, a Magyar Épületgépészeti Koordinációs Szövetség, a Közlekedéstudományi Egyesület és az MTF Közműtechnológiákért Egyesület, illetve az Építőipari Mesterdíj Alapítvány kuratóriuma hirdette meg 10 kategóriában.

A felhívás 2010 tavaszán jelent meg szeptember 13-i beadási határidővel. A megadott határidőre 15 pályázat érkezett, a formai és tartalmi szempontoknak mindegyik megfelelt. Többalakos lakóház és közlekedési létesítmény kategóriában nem érkezett be pályázat.

Újpalotai római katolikus templom

A bírálóbizottság hat létesítményt részesített Építőipari Nívódíjban és két létesítményt Elismerő Oklevélben. Az Építőipari Nívódíjat tanúsítvány és a létesítményen elhelyezett, az alkotók megnevezésével ellátott bronztábla, illetve Elismerő Oklevél testesíti meg. A táblák ünnepélyes felavatására 2011 tavaszán kerülhet sor.

A pályázat eredményét 2010. december 8-án az ÉVOSZ évzáró közgyűlésén hirdette ki a bírálóbizottság elnöke, és nyújtotta át a tanúsítványokat, illetve az okleveleket.

Építőipari Nívódíjban részesültek

Középület kategóriában

az **Újpalotai római katolikus templom**,
Budapest XV. ker.

Fővállalkozó: Confactor Mérnök Iroda.

Építető: Eszergom-budapesti főegyházmegye.

Tervező: Kima Studio Kft., *Kruppa Gábor*.

Kivitelező: Sipi Team Kft., Colour Elektro Szolgáltató Kft., *Kordics László*.

Irodaépület kategóriában

a **Market-irodaház**,

Budapest III. ker. Bojtár u. 41–47.

Fővállalkozó: Market Építő Zrt.

Építető: Milleniumi Média Kft.

Ingtatlanfejlesztő: Wing Zrt.

Tervező: Schön Építész Iroda, *Dúzs Sándor*.

Market-irodaház

Kivitelező: AM Projekt Kft., Megaszer Kft.,
Karrier Bútor Kft.

Infrastrukturális létesítmény kategóriában
Szeged szennyvízcsatorna-hálózatának fejlesztése.

Fővállalkozó és kivitelező: Colas-Altterra
Építőipari Zrt.
Építető és tervező: Szegedi Vízmű Működtető és
Fejlesztő Zrt.
Tervező: Mélyépterv Consulting Engineering Kft.,
Kollwenz Ákos.

Elismerő Oklevelet nyertek

Rehabilitáció kategóriában
a **Pannónia Általános Iskola**,
Budapest XIII. ker. Tutaj u.
Fővállalkozó: Magyar Építő Zrt.
Építető: Budapest Főváros XIII. Kerületi
Önkormányzat.
Tervező: Archi-Kon Kft., *Nagy Csaba*,
Horváth Balázs.
Kivitelező: Dominó Kft., Garzon Bútor Kft.,
Aluteam Frontal Fémépítő Kft.

Pannon GSM irodaépülete

Kivitelező: Moratus Szerkezetépítő Kft., Jade Kft.,
Ensi Kft.

Irodaépület kategóriában
a **Pannon GSM Távközlési Zrt. irodaépülete**,
Törökbálint, Diósi út.
Fővállalkozó: Arcadom Építőipari Zrt.,
Narva Építő Kft.
Építető: Égettölgy Szolgáltató Kft.
Tervező: Zoboki-Demeter és Társaik
Építésiroda, *Zoboki Gábor*.
Kivitelező: Kód Műszaki és Kereskedelmi Kft.,
Majolika Kft. Kaefer-Heibl Kft.

Ipari és energetikai létesítmény kategóriában
a **Szatmár Optika Szemüveglencsegyár**,
Mátészalka, Ipari Park.
Fővállalkozó: Takenaka Europe GmbH
Magyarországi Fióktelepe.
Építető: Szatmár Optikai Gyártó és
Forgalmazó Kft.
Tervező: Céh Zrt, *Liptai András*.
Kivitelező: Wiener Center Kft., Metál Hungária
Holding Zrt., Gerber Kft.

Rehabilitáció kategóriában
a **Dunaújvárosi Főiskola „A” épület és városi
park rekonstrukció**.
Fővállalkozó: Strabag-MML Kft.
Építető: Dunaújvárosi Főiskola.
Tervező: Térműhely Kft., *Rombauer Gábor*.

Környezetvédelmi és vízügyi létesítmények
kategóriában
a **Tiszaroffi árvízi tározó, valamint vízbeeresztő
és leeresztő műtárgyai**.
Fővállalkozó: Colas-Altterra Építőipari Zrt.,
Hídépítő Zrt., Ke-Víz 21 Zrt.
Építető: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi
Igazgatóság.
Lebonyolító: Oviber Kft., Főber Zrt.
Tervező: Viziterv Consult Kft., *Farkas Péter*,
K+K Kft., *Szűr Timea*.
Kivitelező: Transz Építőipari és
Szállítványozó Kft., Dömper Kft.

(Forrás: www.mesterdij.hu www.epiteszforum.hu)

Pannónia Általános Iskola

A XII. Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj pályázat eredménye

2010-ben 12. alkalommal rendezte meg a FIABCI Magyar Tagozata (a Magyar Ingatlanszakmai Egyesület) a Magyar Ingatlan Szövetség közreműködésével a Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj pályázatot. A FIABCI Magyar Tagozata többek között azzal a céllal indította útjára a Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj pályázatot, hogy elősegítse a magyarországi ingatlanfejlesztők részvételét a FIABCI Prix d'Excellence elnevezésű nemzetközi ingatlanfejlesztési pályázatán. A kitűzött célt sikerült elérni, hiszen a magyar pályázat győztesei az első megjelenés óta 11 első díjat és 11 különdíjat nyertek a nemzetközi pályázaton.

Corvin sétány projekt, Budapest

I. díjat nyert:

Corvin Ingatlanfejlesztési, Építő és Városrehabilitációs Zrt. a Corvin sétány projekt Budapest megvalósításáért.

Pályázó: Corvin Ingatlanfejlesztési, Építő és Városrehabilitációs Zrt.

Beruházó: Futureal.

Kivitelezők: Pedrano-FR Építőipari Kft., Pedrano CRD Kivitelező Kft., Swietelsky Építő Kft., Strabag-MML Építő Kft.

Tervezők: *Bálint Imre* (Cordia Premier ház), *Fernezely Gergely*, *Basa Péter* (Cordia Art Residence), *Juhari Katalin*, *Noll Tamás* (Cordia Fontana Ház), *Csomay Zsófia*, *Kocka István*, *Lente András* (Cordia City Garden), *Szász László* (Corvin One Irodaház), *Komjáthy Attila*, *Fábián László*, *Vámosy István* (C. Bevásárlóközp. és I. ház), *Robert Townshend*, *Andor Anikó* (Corvin sétány, közterület).

II. díjat nyert:

Strabag-MML Kft. a Dunaújvárosi Főiskola „A” épület és városi park ingatlanfejlesztéséért.

Pályázó: STRABAG-MML Kft.

Beruházó: Dunaújvárosi Főiskola.

Kivitelező: Strabag-MML Kft.

Tervezők: *Rombauer Gábor*, *Tér Műhely Kft.*

III. díjat és az Ingatlan és Befektetés szakfolyóirat különdíját nyerte:

Talentis Zrt. a Talentis Regionális Központ komplex fejlesztéséért.

Pályázó: Talentis Zrt.

Beruházók: Talentis Zrt., Móriczpark Zrt.,

Irodapark Zrt., Agroproxy Zrt., Talentis

Infrastruktúra Zrt., Herceghalom Önkormányzata.

Kivitelezők: Market Zrt., VIV Zrt., Fischerbau Kft., Organica Zrt.

A XII. Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj zsűrije:

Znök: Gönczi László, a FIABCI Magyar Tagozatának elnöke
Dr. Szaló Péter, BM területrendezési és építésügyi helyettes államtitkár, a pályázat fővédnöke
Brigitte Jank elnök, Bécsi Iparkamara
Adriana Litomericka alelnök, CEI-Európai Ingatlan Szövetség (Szlovákia)
Bérczi László elnökségi tag, Magyar Ingatlanszövetség
Koji László alelnök, Építőipari Vállalkozók Országos Szakszövetsége
Borsi László elnök, Lakásvásár Médiacsoport
Noll Tamás DLA elnök, Magyar Építész Kamara
Bálint Imre DLA elnök, Budapesti Építész Kamara
Varjasné Székely Éva elnök, Magyar Lakásépítők Szövetsége
Fegyverneky Sándor, BM, építésügyi kormánytisztviselő
Harkácsi István igazgató, Website Média Zrt.
Korda Péter ügyvezető igazgató, OTP Ingatlan Rt.

Tervezők: Térplan Építész Stúdió, Bánáti és Hartvig Építész Iroda, Zádori és Társa Építész Iroda, Finta és Társai Építész Stúdió Kft.

Az ÉVOSZ különdíját nyerte:

Allee Bevásárlóközpont Kft., Finta és Társai Építész Stúdió Kft., Budapest Főváros XI. Ker. Újbuda Önkormányzata az Allee bevásárlóközpont pályaműért.

Allee bevásárlóközpont

Pályázó: Allee Bevásárlóközpont Kft., Finta és Társai Építész Stúdió Kft., Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata.
Beruházó: ING Real Estate Development.
Kivitelezők: Gordiusz 95 Zrt., EDTE Kft. (Sigma-Coop), Strabag-MML Kft., Arcadom Zrt., Swietelsky Építő Kft., P.A.M. Invest 2000 Kft.
Tervezők: *Fekete Antal, Kulcsár Zoltán, Tömösi Örs, Finta és Társai Építész Stúdió Kft.*

A Magyar Építész Kamara különdíját kapta:

Orco Budapest Zrt., a Párizsi Nagyáruház pályaműért.

Párizsi Nagyáruház

Pályázó: Orco Budapest Zrt.
Beruházó: Orco Budapest Zrt.
Kivitelező: Market Építő Zrt.
Tervező: Tiba Építész Stúdió Kft.

A Magyar Ingatlanszövetség különdíját kapta:

BIGGEORGE'S - NV Ingatlanfejlesztő Zrt., Óbuda Építész Stúdió Kft. a bécsi Corner-irodaház pályaműért.

Bécsi Corner-irodaház

Pályázók: BIGGEORGE'S - NV Ingatlanfejlesztő Zrt., Óbuda Építész Stúdió Kft.
Beruházók: Lajos-Projekt Kft., BIGGEORGE'S - NV Ingatlanfejlesztő Zrt.
Kivitelező: Porr Hungária Kft.
Tervezők: *Peschka Alfréd, Plájer János, Geiszter Róbert, Simonics Gábor, Óbuda Építész Stúdió Kft.*

Az Irodaház.info különdíját kapta:

DVM design Kft., Convergence Capital Kft., Finta és Társai Építész Stúdió Kft. az Eiffel téri irodaház pályaműért.

Pályázó: DVM GROUP/Convergen CE, Finta és Társai Építész Stúdió Kft.
Beruházó: CorvengenCE/DVM group és Europa Found II.
Kivitelező: Hérosz Építőipari Zrt.
Tervező: *Fekete Antal, Kulcsár Zoltán, Finta és Társai Építész Stúdió Kft.*

Küöldíj, I. helyezett a pályázók szavazata alapján:

Allee Bevásárlóközpont Kft., Finta és Társai Építész Stúdió Kft., Budapest Főváros XI. Ker. Újbuda Önkormányzata az Allee bevásárlóközpont pályaműért.

Küöldíj, II. helyezett a pályázók szavazata alapján:

BIGGEORGE'S - NV Ingatlanfejlesztő Zrt., Óbuda Építész Stúdió Kft. a bécsi Corner-irodaház pályaműért.

(Képek forrása: www.epiteszforum.hu)

**Bízunk
a papírmunkáit!**

VÁRJUK ÖNT
megújult fénymásoló üzletünkben!
1074 Budapest, Dohány utca 82.
(Dohány utca – Hársfa utca sarok)

iratok, tervrajzok
nyomtatása, digitális másolása
minden méretben, gyorsan,
csúcsminőségben

HÁZHOZSZÁLLÍTÁS!

anyagfogadás 0–24:
e-mailen: fenymasolo.etk@gmail.com
weben: www.etkkft.hu

ÉTK Fénymásoló üzlet
telefon: 342-3711,
341-1786
mobil: 06-30/9210-825
Szatmári Mihályné
üzletágvezető

**Termásolás
BEVEZETŐ ÁR**
270 Ft/m²
+ áfa

Fordítás felsőfokon

Több évtizedes szakmai gyakorlattal,
szakmailag és nyelvtudásban
magas szinten felkészült szakfordítói
csapattal sikeresen működő
fordítószerkeletünk vállalja

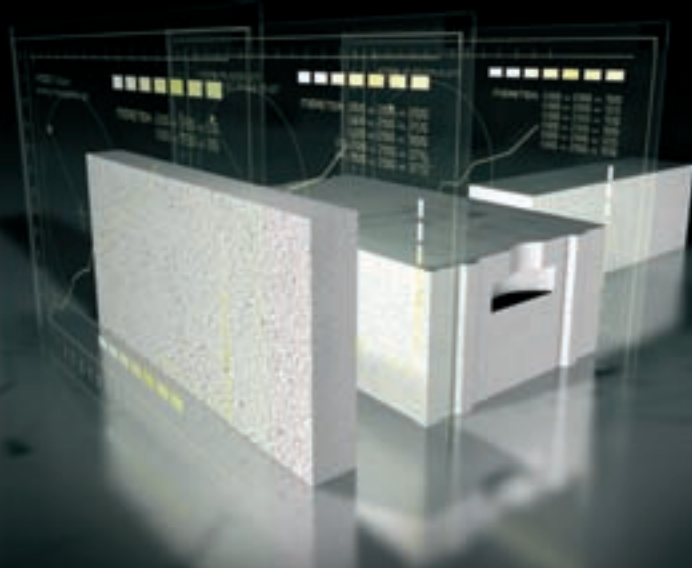
**TENDEREK, GÉPKÖNYVEK,
SZABVÁNYOK ÉS EGYÉB
DOKUMENTUMOK**

fordítását, lektorálását idegen nyelvről
magyar nyelvre és magyar nyelvről
idegen nyelvre kitűnő minőségben,
gyors határidővel.

ÉTK Fordítószerkelet
Kucsera Károlyné üzletágvezető
1074 Budapest, Hársfa utca 21.
Telefon/fax: 342-7121;
mobil: (06-30) 275-4325
E-mail: forditoszolgalat@etkkft.hu;
kucsera.k@t-online.hu
www.etkkft.hu

60
év
a építkezésért
a tájékoztatásért

**Ytong.
Semmi más!**

www.xella.hu

Az Ytong építési rendszerrel gyorsan és egyszerűen építhetünk, házunk kiegészítő hőszigetelés nélkül is megfelel napjaink szigorú elvárásainak. Aki az Ytong rendszert választja, egyben alacsony energiaigényű, biztonságos és értékálló otthon mellett dönt.

Az Ytong elemek alkalmazásával nemcsak költséget takaríthatunk meg, hanem a környezetvédelem érdekeit is szem előtt tartjuk.

Az Ytong és az Ytong Multipor hőszigetelő elemek együttes alkalmazása már a jövő műszaki elvárásainak irányába mutat: alacsony energiaszintű, illetve passzív házak falszerkezeteinek kiváló megoldása.

Épület korszerűsítés

Energiamegtakarítás

Sziti End

**SPÓROLJON
AZ
ENERGIÁVAL!**

- fűtőkorszerűsítés
- ablakesere
- hőszigetelés
- megújuló energiaforrás

Pályázatírás,
teljeskörű lebonyolítás

www.szitiend.hu
info@szitiend.hu

06/30/949-9191

Sziti-End Kft - Egyedi megoldások, precíz kivitelezés.
Év Homlokzata 2009 pályázat
panelfelújítás kategória díjnyertes épülete.

A siker titka: minden egy kézben! 0630-70-11-000